

Sport beweegt Hatterm!
Sportbeleid gemeente Hatterm 2010-2013

gemeente

Hatterm

“Sport beweegt Hattem!”

Sportbeleid gemeente Hattem 2010-2013

Beleidsnota “Sport beweegt Hattem”

Datum: November 2009

Gemeente Hattem

Eenheid Ontwikkeling en Advies

Sport beweegt Hattem!

Passief of actief, prestatiegericht of voor het plezier, competitief of recreatief, als sporter of vrijwilliger. Voor veel mensen speelt sport in meer of mindere mate een belangrijke rol in het dagelijks leven. Sport is het belangrijkste sociale verband in onze samenleving. Wekelijks worden vele mensen bewogen om actief een sport te beoefenen en elkaar te ontmoeten.

Sport is overal aanwezig en kent vele maatschappelijke effecten. Zowel voor individuen als voor de samenleving. Sport is voor jong en oud ontspannend en gezellig. Het draagt bij aan de gezondheid en persoonlijke fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van mensen. Het bevordert een actieve leefstijl en de kwaliteit van leven.

Sport activeert mensen om te gaan bewegen of als vrijwilliger actief te worden. Het laat mensen participeren in de samenleving en draagt bij aan de integratie van kwetsbare groepen. Sport en sportverenigingen zijn belangrijk voor de sociale binding en de leefbaarheid van onze stad.

Sport is in beweging. Sport staat zowel landelijk als provinciaal in de belangstelling voor het behalen van doelen op allerlei terreinen. Nieuwe ontwikkelingen en kansen volgen elkaar in snel tempo op. Hattem wil in beweging zijn en wil de ontwikkelingen volgen zodat sport ingezet kan worden voor diverse doeleinden.

De nota '*Sport beweegt Hattem*' is een brede nota voor sport en bewegen. Hattem wil een gezonde en sportieve stad zijn. We willen zoveel mogelijk mensen bereiken en iedereen de kans geven om mee te doen in onze samenleving. Daarom moet iedereen in de mogelijkheid zijn om gebruik te maken van sport en bewegingsactiviteiten. Een passend aanbod op maat voor doelgroepen, kwalitatief goede voorzieningen en toegankelijke verenigingen zijn hierbij van groot belang. Dit is herkenbaar in de doelstellingen en ambities van het beleid.

Om de doelstellingen en ambities te kunnen realiseren en meer mensen te bereiken met sport is een sportstimuleringsbeleid opgesteld. Hierbij komen doelgroepen zoals jeugd, ouderen, minima, mensen met een beperking en thema's als gezondheid en verenigingen aan de orde. Voor elke onderdeel van het beleid worden een aantal acties voorgesteld die moeten bijdragen aan de gestelde doelen. Ten aanzien van accommodaties zal in een later stadium een sportaccommodatiebeleid worden ontwikkeld.

Hattem is volop in beweging. Sport en bewegen is van grote waarde voor de Hattemse samenleving. Sport verdient onze waardering en ondersteuning om nog waardevoller te kunnen zijn voor de inwoners van Hattem. Sport brengt mensen in beweging: *Sport beweegt Hattem!*

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	4
Hoofdstuk 2: Uitgangspunten	5
2.1 De definitie van sport:	5
2.2 Missie en visie	5
2.3 Doelstellingen en ambities.....	5
Hoofdstuk 3: Situatieschets	7
3.1 Demografische ontwikkelingen	7
3.2 Algemene ontwikkelingen in de sport	8
3.3 Sportdeelname	8
3.4 Sportbeoefening	8
3.5 Nederlandse Norm Gezond Bewegen.....	9
3.6 Overgewicht.....	9
3.7 Integraal beleid	9
3.8 Maatschappelijke voorzieningen	9
Hoofdstuk 4: Sportstimulering	10
4.1 Jeugd	10
4.2 Jong Volwassenen	11
4.3 Ouderen	12
4.4 Gezondheidsbeleid	13
4.5 Meedoen.....	14
4.6 Verenigingen	15
4.7 Overige sportactiviteiten	17
Hoofdstuk 5: Accommodatiebeleid	20
Hoofdstuk 6: Tarieven en subsidies	21
Hoofdstuk 7: Communicatie	23
Hoofdstuk 8: Financieel	24
Hoofdstuk 9: Uitvoeringsprogramma	25
Literatuur en geraadpleegde bronnen	26
Bijlagen	27
1: Sportdeelname-onderzoek gemeente Hattem 2008	
2: Overzicht sportsubsidies	
3: Financieel overzicht	

Hoofdstuk 1: Inleiding

Sport speelt een belangrijke rol in de Hattemse samenleving. Een groot deel van de Hattemer bevolking is sportief actief en bijna de helft van de Hattemers is lid van een sportvereniging. Sport vormt een belangrijk sociaal verband waarin mensen elkaar ontmoeten en waar verbondenheid van groot belang is. Dit uit zich niet alleen in het aantal actieve sporters maar ook in het aantal vrijwilligers.

Sport levert een positieve bijdrage aan de fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van onze inwoners. Sport heeft tevens een positieve invloed op gezondheid. Het belang van sport voor de preventie van lichamelijke en psychische aandoeningen is evident. Maar bovenal is sport leuk en ontspannend om te doen.

Sport en bewegen hebben een belangrijke maatschappelijke betekenis. Het draagt bij aan de participatie en integratie van individuele burgers in onze samenleving. Door middel van sport kan iedereen meedoen aan de samenleving. Sport is dan ook belangrijk voor zowel de ontwikkeling en kwaliteit van leven van het individu als het welzijn en de leefbaarheid van de lokale samenleving.

Het huidige sportbeleid bestaat vooral uit het zorg dragen en in stand houden van sportaccommodaties en het betaalbaar houden van sportdeelname door middel van betaalbare tarieven en sportsubsidies. Dit blijft nog steeds een voornaam uitgangspunt in het nieuwe beleid. Gezien de huidige ontwikkelingen is een bijstelling van het beleid gewenst. Het sportbeleid dat we voor ogen hebben is er op gericht om sport voor alle inwoners mogelijk te maken. De missie, visie en doelstellingen die zijn geformuleerd sluiten hierbij aan en vormen het kader voor het sportbeleid.

Nadat in hoofdstuk drie aan de hand van relevante ontwikkelingen en cijfers over sport en bewegen een analyse van de huidige situatie wordt gegeven, komt in hoofdstuk vier het sportstimuleringsbeleid aan de orde. Hiermee geven we uitvoering aan de visie en doelstellingen die we hebben geformuleerd. Dit doen we aan de hand van een aantal doelgroepen en thema's.

Belangrijke randvoorwaarden voor de uitvoering het beleid vormen onze sportaccommodaties. Als we breedtesport willen beoefenen en voor iedereen mogelijk maken zijn goede, toegankelijke accommodaties essentieel. Het sportbeleid gaat kort in op deze accommodaties, maar een notitie op accommodatiebeleid zal ondersteunend aan de beleidsvisie ontwikkeld worden. Hier komen we in hoofdstuk vijf op terug

Onderdeel van de uitvoering van het sportbeleid zijn de tarieven en subsidies die we hanteren. Deze dienen ter ondersteuning van het sport- en accommodatiebeleid en komen in hoofdstuk zes aan de orde. Ook belangrijk bij de uitvoering is het onderdeel communicatie welke we in hoofdstuk zeven behandelen.

Het geheel aan beleidsvoorstellen zal uiteindelijk resulteren in de financiële vertaling en een uitvoeringsprogramma waarin de belangrijkste projecten zijn opgenomen die we in deze beleidsnotitie hebben gepresenteerd. In de bijlagen zijn het sportdeelname-onderzoek, het financieel overzicht voor het product sport en een overzicht van de sportsubsidies voor 2009 opgenomen.

Hoofdstuk 2: Uitgangspunten

We willen door middel van sport zoveel mogelijk mensen bereiken. De missie en visie geven aan waar we met het sportbeleid voor staan en wat we willen bereiken. De sportnota die hier voor u ligt heeft tot doel om deze visie vorm te geven door middel van concrete beleidsvoorstellen voor de jaren 2010-2013.

Binnen het sportbeleid dat we gaan voeren willen we flexibel en dynamisch zijn. Zowel binnen de sportwereld als maatschappelijk zijn ontwikkelingen gaande waarvan we in deze notitie een deel benoemen. Daarnaast zijn er nog vele andere ontwikkelingen in de lokale, regionale en landelijke praktijk en beleid die een rol spelen. We willen hier als gemeente op in spelen waar dat mogelijk is of waar wij kansen zien voor nieuwe initiatieven. Tevens willen we bijvoorbeeld verenigingen en andere partijen die zich bezig houden met sport stimuleren en helpen om in te spelen op ontwikkelingen.

2.1 De definitie van sport:

Binnen de sportwereld worden verschillende definities van sport gehanteerd. De definitie die we gebruiken voor sport geeft aan wat het bereik is van de sportnota en welke activiteiten wij onder het sportbeleid scharen. Wij gaan in Hattem voor de volgende brede definitie voor sport:

Sport kan omschreven worden als een fysieke of mentale activiteit dat op reglementaire wijze in competitieverband of recreatief gespeeld kan worden. Een aantal kenmerken van sport:

- Een sport heeft een vastgelegde regelset die algemeen geaccepteerd is.
- Een sport heeft een competitieaspect, dit kan zowel zijn in een directe confrontatie met tegenspelers of in de zin van het vestigen van een score
- Een sport wordt beoefend voor het plezier van deelnemers en/of toeschouwers
- Een sport bestaat uit een fysieke of mentale activiteit, uitgevoerd in individueel of in teamverband, georganiseerd of ongeorganiseerd, met of zonder tegenspelers om van te winnen, of om een doel te bereiken of om gezondheidsredenen.

2.2 Missie en visie

De raad heeft bij het vaststellen van de startnotitie uitgesproken dat Hattem zich wil profileren als een gezonde en sportieve stad. Hierbij ligt de nadruk op breedtesport om zoveel mogelijk mensen te kunnen laten sporten. We hanteren de volgende missie en visie voor het sportbeleid:

Missie

“Sport is een van de manieren om volwaardig mee te doen in de samenleving. Iedere inwoner van Hattem heeft de mogelijkheid om deel te nemen aan sportieve activiteiten.”

Visie

De gemeente wil door middel van een kwalitatief goede sportinfrastructuur en een toegankelijk sportaanbod de participatie en de gezondheid van haar inwoners vergroten en de leefbaarheid van de stad bevorderen.

2.3 Doelstellingen en ambities

Het sportbeleid van de gemeente Hattem is erop gericht om alle inwoners van Hattem te laten participeren in de samenleving. Het bevordert de lichamelijke en geestelijke gezondheid en de kwaliteit van leven van de inwoners van Hattem. Daarnaast draagt het bij aan de sociale samenhang van onze stad.

Om uitvoering te geven aan de missie en de visie hanteren we de volgende doelstellingen en ambities:

- Sport bereikt iedereen.
 - Inwoners van Hattem komen op jonge leeftijd in aanraking met sport en zijn blijvend sportief actief
 - Mensen weten ook op latere leeftijd de weg naar bewegingsactiviteiten te vinden
 - Doelgroepen hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van een passend sportaanbod op maat
- Optimaal gebruik en kwaliteit van binnen- en buitensportaccommodaties.
 - Hattem beschikt over voldoende, kwalitatief goede en toegankelijke specifieke sportvoorzieningen en voorzieningen voor sport en spel in de openbare ruimte
 - Sportaccommodaties kennen een optimale bezetting, door een breed gebruik van verenigingen, onderwijs en doelgroepen
- Sport wordt ingezet als middel voor het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken.
 - Aanbieders van sport en bewegingsactiviteiten, onderwijs en maatschappelijke organisaties weten elkaar te vinden en werken samen
- Het stimuleren van sportdeelname van alle inwoners zodat mensen meer bewegen.
 - De sportdeelname onder inwoners van Hattem zal stijgen
 - Meer mensen in Hattem halen de Nederlandse Norm Gezond Bewegen
- Inwoners van Hattem hechten waarde aan een gezonde leefstijl.
 - Inwoners van Hattem hebben kennis van het belang van goede voeding en voldoende beweging
 - Het aantal mensen dat kampt met overgewicht zal dalen
- Sportverenigingen zijn toegankelijke voor iedereen en hebben een aantrekkelijk sportaanbod.
 - Sportverenigingen hebben voldoende leden, vrijwilligers en deskundig kader
 - Sportverenigingen hebben een aanbod aan bewegingsactiviteiten voor alle doelgroepen

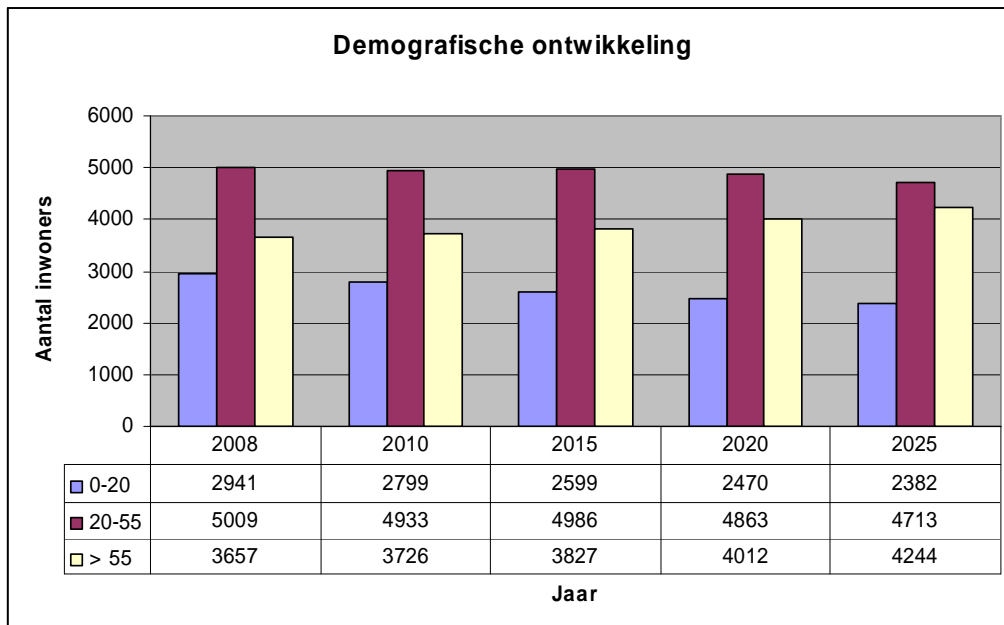
Hoofdstuk 3: Situatieschets

In dit hoofdstuk geven we een analyse van de huidige situatie. We gaan hier kort in op de relevante ontwikkelingen en cijfers¹ die van invloed zijn op het sportbeleid dat we de komende jaren willen voeren.

3.1 Demografische ontwikkelingen

Vanaf 2010 is een grote stijging te verwachten van het aantal vijfenzestigplussers. Op het hoogtepunt, in 2040, zullen ongeveer vier miljoen Nederlanders ouder dan vijfenzestig jaar zijn, dit is ongeveer 24% van de bevolking. Nu is dit nog 14%. Hattem had op 1 januari 2008 11.607 inwoners. De grijze druk, het aantal vijfenzestigplussers ten opzichte van de totale bevolking bedroeg in 2008 17%. In 2025 zal dit naar verwachting al 23% zijn. Als we uitgaan van het aantal inwoners dat in Hattem in 2025 ouder is dan vijfenvijftig jaar dan is dit zelfs 37%. In grafiek 1 wordt duidelijk hoe de verhoudingen tussen de jeugd en de vijfenvijftig plussers zich de komende jaren zullen verhouden.

Grafiek 1: Demografische ontwikkelingen

3.1.1 Gevolgen van de vergrijzing

Met de intredende vergrijzing moet rekening worden gehouden dat het aantal mensen met een beperking of chronische aandoening ook zal stijgen. Volgens cijfers van het CBS heeft ruim de helft van de ouderen tussen de vijfenzestig en vijfenzeventig jaar en bijna tweederde van de mensen van vijfenzeventig jaar en ouder ten minste een chronische aandoening en een groot aantal ouderen ondervindt beperkingen in het functioneren. Diverse onderzoeken geven aan dat sportief actieve vijftigplussers minder kans hebben op lichamelijke aandoeningen en minder snel in een sociaal isolement terechtkomen.

De ouderen in Hattem zijn minder actief naarmate ze ouder worden. Deze trend zet zich al in vanaf de leeftijd vijfenvijftig jaar en ouder. Tevens blijkt uit het onderzoek dat vanaf de leeftijdscategorie vijfenzestig jaar en ouder bijna 40% van de respondenten vrijwel niet meer beweegt.

Voor de verenigingen in Hattem betekenen de cijfers ten aanzien van vergrijzing dat de doelgroep die men bedient ook aan verandering onderhevig is. Het aandeel jeugd in Hattem zal de komende vijftien jaar gestaag dalen, terwijl het aantal ouderen juist

¹ Voor de herkomst van de cijfers verwijzen we naar de literatuurlijst en de bijlagen.

stijgt. Voor verenigingen en andere aanbieders van sport betekent dit dat juist ook de ouderen een belangrijke doelgroep gaan vormen. Sporten en bewegingsactiviteiten die meer gericht zijn op plezier in plaats van competitie, gezondheid of sociaal contact winnen aan populariteit. Voorbeeld zijn wandelen, fietsen en zwemmen, jeu de boules of activiteiten aangeboden door welzijnsorganisaties.

3.2 Algemene ontwikkelingen in de sport

- Er is sprake van een toenemende individualisering en dit gaat gepaard met een toename in de beoefening van individuele sporten. Sporters hebben steeds meer behoefte aan flexibiliteit en stellen zich steeds vaker op als klant en consument. Dit gaat ten kosten van het aantal lidmaatschappen bij verenigingen. Het totale aantal leden bij verenigingen in Hattem is de laatste jaren weer dalende. Er is nog wel een lichte stijging te ontdekken in het aantal jeugdleden. De meest beoefende sporten in Hattem zijn individueel en in ongeorganiseerd verband te beoefenen. Het sportdeelname onderzoek laat zien dat ook in Hattem sporten in commercieel verband populair is.
- Landelijk gezien is beschikbaar kader bij 58% van de verenigingen een probleem. 40% van de verenigingen geven aan te kampen met een vrijwilligerstekort. Ook in Hattem is het vinden en het binden van voldoende en goede kaderleden een van de knelpunten die verenigingen ervaren.
- In de leeftijd van veertien tot achttien jaar haken veel jeugdigen af als sporter. Zij maken een keuze in hun vrijetijdsbesteding. Landelijke cijfers laten een terugloop van de sportdeelname tussen het veertiende en achttiende levensjaar zien van gemiddeld 14%. Jeugd geeft vaker de voorkeur aan bijbaantjes, uitgaan, school of andere vrijetijdsbestedingen.

3.3 Sportdeelname

Hieronder volgt een opsomming van de meest opvallende cijfers uit het sportdeelname-onderzoek:

- De sportparticipatie in Hattem is 77%. Landelijk is dit 65%
- Het aantal mensen dat nooit sport is 18%, landelijk is dit 25%
- Het aantal mensen dat minimaal zestig keer per jaar sport bedraagt 55%. Landelijk is dit 35%.
- Van de jongeren in de leeftijd van zes tot zeventien jaar kan 93% worden aangemerkt als sporter. 48% sport honderdentwintig keer of vaker per jaar. Jongeren in de leeftijd van achttien tot vierentwintig jaar sporten beduidend minder.
- In de leeftijdsgroep van vijfentwintig tot vierendertig jaar sport 24% geen enkele keer.
- Bij de vijftenzestigplussers sport 35% geen enkele keer.
- In Hattem voldoet 64% van de inwoners aan de norm voor gezond bewegen. Dit is vergelijkbaar met het landelijke beeld.

3.4 Sportbeoefening

- De top vijf van meest beoefende sporten in Hattem (conditiefitness, fietsen, zwemmen, wandelen en krachtfitness) zijn allen individueel te beoefenen sporten.
- In Hattem sport 47% van de inwoners in verenigingsverband. Landelijk is dit 34%. Het verenigingsleven speelt dan ook een belangrijke rol in Hattem.
- 14% van de verenigingssporters sport bij meer dan één vereniging.
- De respondenten die hebben meegedaan aan het sportdeelname-onderzoek beoefenen gemiddeld 2,6 verschillende sporten.

3.5 Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)

Om een gezonde levensstijl te bevorderen is er een norm opgesteld voor gezond bewegen. Voor volwassenen is deze norm vijf maal per week dertig minuten matig intensief bewegen. Voor kinderen en jongeren geldt dat men zeven dagen in de week zestig minuten matig intensief moet bewegen.

Volgens het sportdeelname onderzoek voldoet 64% van de Hattemers aan de norm voor gezond bewegen Dit ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Van de jongeren in Hattem voldoet 62% van de kinderen in de leeftijd van nul tot twaalf jaar aan de norm, in de leeftijd van twaalf tot vierentwintig jaar is dit nog slechts 38%. Hier lijkt een relatie te liggen met de cijfers voor overgewicht. Bij overgewicht valt tussen de twee categorieën een duidelijke toename te constateren, vooral onder jongens. Van de volwassenen krijgen in Hattem 79% voldoende beweging. Zorgelijk is wel dat na het vijftenzestigste levensjaar bijna 35% van de Hattemers geen enkele keer meer sport.

3.6 Overgewicht

In Hattem heeft 8% van de kinderen in de leeftijd tot twaalf jaar last van overgewicht. In de leeftijd van twaalf tot vierentwintig jaar heeft 8% van de meisjes en 19% van de jongens overgewicht. Als we kijken naar volwassenen in de leeftijd van negentien tot vijftenzestig jaar dan moet worden geconstateerd dat 42% van mannen overgewicht heeft en 11% ernstig overgewicht. Bij de vrouwen zijn deze percentages respectievelijk 26% en 14%. Dit is vergelijkbaar met landelijke cijfers.

Voldoende bewegen heeft een positief effect op de gezondheid van mensen en de preventie van lichamelijke en geestelijke aandoeningen. In Nederland hebben we de laatste jaren in toenemende mate te maken met welvaartsverschijnselen en ziekten, zoals hart en vaatziekten, diabetes, overgewicht en obesitas, beroerte en depressies die ten dele een gevolg zijn van onvoldoende beweging. Een tekort aan lichamelijke activiteit is in Nederland verantwoordelijk voor ruim achtduizend sterfgevallen per jaar. Dit is gelijk aan 6% van het totaal aantal sterfgevallen. Bovendien moet met de vergrijzing in de komende decennia rekening worden gehouden met een toename van het aantal mensen met een beperking of chronische aandoening. Indien iedereen voldoende zou bewegen zou de levensverwachting voor veertigjarige Nederlanders met 0,7 jaar toenemen.

3.7 Integraal beleid

Sport is een beleidsterrein die vele andere raakt en met elkaar verbind. Sport is hiermee niet alleen een doel, maar zeker ook een middel om de doelen die we op andere beleidsterreinen hebben gesteld te kunnen behalen. Hierbij valt te denken aan jeugdbeleid, ouderenbeleid, gezondheidsbeleid, onderwijs, vrijwilligersbeleid, recreatie en speelruimtebeleid in het kader van bewegen. Dit zijn stuk voor stuk beleidsterreinen met hun eigen ontwikkelingen waarin men sport en bewegen kan gebruiken om kansen te benutten.

3.8 Maatschappelijke voorzieningen

Momenteel wordt een inventarisatie gemaakt van het gewenste voorzieningenniveau in Hattem. Hiertoe worden zowel maatschappelijke ontwikkelingen als initiatieven ten aanzien van accommodaties en voorzieningen in kaart gebracht. Deze inventarisatie van de maatschappelijke voorzieningen gaat tevens in op de behoeften en wensen op het gebied van sport en kan dienen als input voor een gemeentelijk sportaccommodatiebeleid. Op basis van de maatschappelijke inventarisatie zal worden gekeken of er een maatschappelijke ontwikkelingsvisie zal worden opgesteld.

Hoofdstuk 4: Sportstimulering

In hoofdstuk drie is een analyse gegeven van de huidige situatie op het gebied van sport en bewegen. De achtergronden en ontwikkelingen die hier zijn geschetst hebben allen invloed op de manier waarop sport en bewegen wordt beleefd en beoefend. Sportaanbieders, zoals verenigingen, zullen hiervan in toenemende mate de gevolgen ondervinden maar kunnen hier ook kansen uit halen. In het kader van ons nieuwe sportbeleid zijn dit belangrijke implicaties voor sportstimulering. Iedereen in Nederland moet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven en wonen. En iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Dat geldt voor jonge en gezonde mensen. Maar ook voor ouderen en mensen met een handicap of beperking. Dit is de kerngedachte van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Ons nieuwe sportbeleid, en in het bijzonder de sportstimulering, speelt ook in het kader van de WMO een belangrijke rol. We richten ons hierbij vooral op bewegingsactiviteiten voor verschillende doelgroepen. We willen hiermee bereiken dat iedereen mee kan doen aan sport en bewegen en we willen de verenigingen hierbij betrekken en ondersteunen.

4.1 Jeugd

In Hattem maken vijf van de zes basisscholen gebruik van een vakleerkracht bewegingsonderwijs. De mate waarin men hier gebruik van maakt verschilt per school. Voor de lichamelijke en mentale ontwikkeling van kinderen is goed bewegingsonderwijs een belangrijke factor. De basisschoolperiode is de belangrijkste periode in de bewegingsontwikkeling van een kind. Daarnaast zorgt voldoende beweging voor betere schoolprestaties en minder schooluitval. Bovendien kan een vakleerkracht jeugd kennis laten maken met sport en is dit een belangrijke stimulans om ook sportief actief te blijven of bijvoorbeeld actief te worden in verenigingen. Sport en bewegingsonderwijs op scholen voorziet maar ten dele in de noodzakelijke sport en beweegactiviteiten voor kinderen en jongeren. Daarom is het van belang ook andere sportmogelijkheden te creëren zoals naschoolse activiteiten, samenwerkingen met sportverenigingen en activiteiten in de wijk. De buitenschoolse opvang is een voorbeeld van een initiatief dat onderwijs en sport verbindt.

In de nota jeugdbeleid Hattem is het oplossen van het tekort aan plaatsen voor buitenschoolse opvang (BSO) een van de doelstellingen. Door de verbinding te maken tussen sportieve activiteiten en sportverenigingen, accommodaties en onderwijs kunnen positieve effecten worden bereikt.

Ten eerste kan er een capaciteitsprobleem voor de naschoolse opvang worden opgelost door gebruik te maken van sportaccommodaties. Door op deze locaties bewegingsactiviteiten aan te bieden, worden jongeren gestimuleerd om te bewegen. Dit heeft positieve gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen. Het aanbieden van BSO plekken op sportparken of bijvoorbeeld onder begeleiding van technisch kader dat beschikbaar is bij sportverenigingen kunnen ook deze verenigingen wellicht profiteren van het aanbieden van BSO plekken. Door basisschoolleerlingen kennis te laten maken met hun sportieve activiteiten kunnen deze leerlingen wellicht worden gestimuleerd om lid te worden van de vereniging.

Bij het creëren van BSO plaatsen liggen er verschillende kansen. Zo kan door middel van huiswerkbegeleiding een koppeling worden gemaakt tussen leren en bewegen. Tevens kan in de toekomst ook voor het voortgezet onderwijs een aanbod ontwikkeld worden. Zo kan ook de doelgroep van veertien tot achttien jaar gestimuleerd worden om te blijven of weer te gaan bewegen. De gemeente Hattem wil de samenwerking tussen BSO en sport en bewegen stimuleren en zal waar mogelijk proberen om nieuwe initiatieven onder de aandacht te brengen.

Kinderopvang 't Ukkie heeft inmiddels overeenstemming met huiswerkinstituut HISB tot samenwerking in 't Heem. Met de verenigingen wordt momenteel bezien welke rol zij kunnen vervullen om BSO en sport en bewegen te kunnen combineren.

4.2 Jong Volwassenen

In sportbeleid gaat de aandacht vaak uit naar doelgroepen als jeugd, ouderen of minderheden. Jong volwassenen, in de leeftijd van achttien tot vijfendertig jaar zijn geen voor de hand liggende doelgroep. Toch blijkt uit het sportdeelnameonderzoek dat ruim 35 procent van de vijftientig tot vierendertig jarigen in Hattem aangemerkt kan worden als niet-sporter. Iemand wordt aangemerkt als niet-sporter als hij of zij minder dan 12 keer per jaar sport. Oorzaken voor het afhaken van deze specifieke doelgroep kunnen zijn dat deze doelgroep vaak gevormd wordt door ouders van jonge gezinnen, dit is juist de groep met de minste vrije tijd. Ook staat deze doelgroep vaak aan het begin van een carrière of is men nog druk met studie. Mogelijke gevolgen zijn dat deze doelgroep ook minder vertegenwoordigd is in het verenigingsleven, wat ten koste gaat van vrijwilligers en kader. Daarbij komt nog eens dat juist deze doelgroep tot 2025 in aantal zal stijgen, waardoor het een interessante doelgroep is voor sportaanbieders.

Opgemerkt moet worden dat het aantal respondenten in het sportdeelnameonderzoek in de categorie 18 tot 35 jaar relatief laag was. Dit gaat ten koste van de betrouwbaarheid. We moeten dan ook oppassen om hier harde conclusies aan te verbinden. Niettemin is er sprake van een signaal dat erom vraagt om deze ontwikkeling serieus te bekijken. Daarom zal een aangepaste versie van het sportdeelname onderzoek onder deze doelgroep worden verspreid. Door middel van deze aangepaste enquête zal getracht worden meer inzicht te verkrijgen in deze doelgroep.

Actie:

- Het uitzetten van een enquête met betrekking tot de sportdeelname onder 18-35 jarigen in de gemeente Hattem zodat meer inzicht wordt verkregen in het beweeggedrag van deze doelgroep.

4.3 Ouderen

Ouderen zijn in Hattem relatief inactief als het om sporten en bewegen gaat. Juist voor ouderen is er veel gezondheidswinst te behalen door middel van bewegen. Ook in het kader van preventie is voldoende beweging van groot belang. Een belangrijk aspect hierbij is dat hoe langer men beweegt hoe langer men mobiel is en hoe langer men vaak zelfredzaam kan zijn. Dit kan op lange termijn de druk op de zorgbehoefte van ouderen verlichten. Juist met het oog op de hoge mate van vergrijzing is het belangrijk voor ouderen om zolang mogelijk te kunnen participeren in de maatschappij. Bovendien is een activiteit in groepsverband een aantrekkelijke mogelijkheid om oudere mensen elkaar te laten ontmoeten. Op deze manier is men naast sportief ook langer sociaal actief. Een positief effect van bewegen in verenigingsverband is wellicht dat de eenzaamheid onder ouderen kan worden verminderd. Dit is ook een van de doelstellingen van het gezondheidsbeleid. In artikel 5a van de wet publieke gezondheidszorg (Wpg) is vastgelegd dat gemeenten zorg dragen voor preventieve ouderengezondheidszorg. Dit artikel zal binnenkort in werking gaan treden en we zullen hier als gemeente beleid op moeten maken. Voldoende beweging van ouderen is hierbij een belangrijk middel.

Het is dan ook van belang deze oudere leeftijdsgroepen bij het sporten te blijven betrekken. In de praktijk is er echter weinig aanbod. Bij verenigingen heeft men vaak geen aanbod meer voor de oudere leeftijdscategorie, terwijl daar ook voor verenigingen wel kansen liggen. Aanbod op maat is van groot belang voor het binden van senioren aan sportactiviteiten. Het project "Verzilver je club", geeft verenigingen de ondersteuning die men nodig heeft om een aanbod voor senioren te ontwikkelen. Op deze manier kunnen senioren weer actief worden in verenigingen en kunnen verenigingen een nieuwe doelgroep aanspreken en op deze manier leden genereren. Dit gebeurt door middel van een cursus waarin de vereniging een aanbod leert te ontwikkelen voor senioren en dit te implementeren. Aansluitend kan de vereniging door middel van een begeleidingstraject ondersteund worden bij het implementeren van het plan van aanpak. Bijkomend effect dat met het project wordt nagestreefd is dat senioren ook gestimuleerd worden om zich als vrijwilliger in te zetten binnen verenigingen. Dit kan bijvoorbeeld door het organiseren van een sportcarrousel voor senioren ook onder de aandacht worden gebracht.

Een bijzondere groep ouderen zijn de kwetsbare ouderen die vaak in mindere mate mobiel zijn, kampen met gezondheidsproblemen of leven in een isolement. Deze groep mensen is in de praktijk vaak moeilijk te bereiken. De vraag is hoe deze groep in een vroeg stadium bereikt kan worden en betrokken kan worden gemaakt door middel van bewegingsactiviteiten. Bij deze vroegsignalering speelt de eerstelijnszorg, zoals huisartsen of fysiotherapeuten, een belangrijke rol. Als gemeente willen we onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om voor deze mensen bewegingsinterventies te ontwikkelen met behulp van lokale partners en zorgaanbieders. Ook zal onderzocht worden welke mogelijkheden er in de regio aanwezig zijn om het bewegen onder ouderen te bevorderen. Het gaat hierbij ook om eenvoudige bewegingsactiviteiten welke kostendekkend kunnen worden opgezet.

Acties:

- Jaarlijks organiseren van een sportcarrousel voor ouderen tijdens de nationale sportweek (zie verder hoofdstuk 4.7).
- Door middel van het project "Verzilver je Club" verenigingen een bewegingsaanbod voor senioren laten ontwikkelen.
- Onderzoeken van de mogelijkheden tot het opzetten van beweegactiviteiten specifiek gericht op kwetsbare ouderen in samenwerking met lokale en/of regionale partners.
- In het ouderenbeleid, waarvan de startnotitie in ontwikkeling is, zal sport en bewegen deel uit gaan maken van het beleid.

4.4 Gezondheidsbeleid

In de nota "Gezond leven in Hattem", wordt aandacht besteed aan overgewicht. In het kader van dit gezondheidsbeleid zijn een aantal doelstellingen geformuleerd ten aanzien van de norm voor gezond bewegen en overgewicht. Deze doelstellingen zijn tevens het uitgangspunt in het sportbeleid.

Overgewicht is een van de speerpunten in het jeugdbeleid. De doelstelling die is geformuleerd in het jeugdbeleid, is dat er aan het eind van dit jaar (2009) een plan van aanpak is gerealiseerd ten aanzien van overgewicht en bewegen. Hierbij dient tevens aandacht te zijn voor voeding. Goede voeding in combinatie met voldoende beweging vormt de oplossing voor het aanpakken van overgewicht. Bezien zal worden of er hiertoe een samenwerking met de scholen opgezet kan worden voor deze brede aanpak.

Het project "*lekker fit*" is erop gericht om in samenwerking met jongeren, hun ouders en scholen overgewicht tegen te gaan. Dit project wordt uitgevoerd en begeleid door de Gelderse Sportfederatie. De gemeente Hattem wil binnen de beschikbare middelen uit het gezondheidsbeleid aansluiten bij dit project.

Tenslotte willen we als gemeente de kennis van het belang van gezonde voeding en bewegen onder onze inwoners bevorderen. Gezondheidsredenen vormen het belangrijkste motief voor mensen om te sporten. Dit effect kan worden bereikt door in samenwerking met de afdeling communicatie voorlichting over dit onderwerp te ontwikkelen. Hiervoor willen we aansluiten bij landelijke campagnes en gebruik maken van beschikbaar promotiemateriaal. Ook hier liggen kansen in het kader van de nationale sportweek.

Acties:

- Aansluiten bij het project "Lekker-fit" om voldoende beweging en goede voeding onder jongeren in het onderwijs te stimuleren.
- Het bevorderen van de kennis van het belang van gezonde voeding en bewegen onder inwoners van Hattem door middel van een voorlichtingscampagne voor gezond bewegen. Dit zal in het communicatieplan verder worden uitgewerkt.

4.5 Meedoen

Sport en bewegen in georganiseerd verband heeft een toegevoegde sociaal-maatschappelijke waarde. Iedereen moet in de gelegenheid kunnen zijn om te sporten. Bij voorkeur doet men dit in verenigingsverband om ook actief te kunnen zijn in sociaal verband. In de praktijk zijn veel mensen uitgesloten van deze mogelijkheid, doordat het geld voor een lidmaatschap van een vereniging niet betaald kan worden. In Hattem zijn bij de gemeente in ieder geval 175 huishoudens bekend die op of onder een 120% bijstandsniveau leven. Hoewel het niet bekend is in hoeverre deze minima actief zijn in verenigingsverband, verdient deze groep aandacht in beleid. Landelijk wordt geconstateerd dat er een groot verschil zit tussen de sportdeelname van mensen met een hoog opleidingsniveau of inkomen en mensen met een lager opleidingsniveau of inkomen. Vanuit het rijk zijn minima gelden in het gemeentefonds opgenomen die bedoeld zijn om deze groep mensen tegemoet te komen in de bekostiging van lidmaatschappen van bijvoorbeeld sportverenigingen of culturele verenigingen. Deze declaratieregeling zal bij de doelgroep onder de aandacht moeten worden gebracht. In het minimabeleid zal deze doelstelling verder worden uitgewerkt.

Behalve de minima zijn ook mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking een groep die aandacht verdienen. Op de Hattemse schaal is het moeilijk om voor deze doelgroep een goed aanbod op hun eigen niveau te vinden. Samenwerking in de regio is hierbij een kans die kan worden benut. Bij MEE-Veluwe en MEE-IJsseloevers worden initiatieven opgestart voor georganiseerd sporten voor deze doelgroepen en hier kan aansluiting bij worden gezocht. Tevens zal worden onderzocht of aansluiting is te vinden bij het aanbod voor mensen met een beperking in Zwolle.

Daarnaast kunnen in samenwerking met lokale partijen zoals fysiotherapeuten bewegingsactiviteiten worden ontwikkeld voor mensen met een beperking en andere doelgroepen zoals ouderen en allochtonen. Hierin liggen onder andere goede mogelijkheden met de ontwikkeling van het nieuwe zwembad. Het is hierbij belangrijk dat deze doelgroep met behulp van ons lokale netwerk goed in beeld wordt gebracht.

Acties:

- Uitwerken van de declaratieregeling voor sport in het minimabeleid die naar verwachting aan het eind van dit jaar wordt opgesteld en deze gelden in de begroting oormerken voor dit doel.
- Het in beeld brengen van mensen met een beperking en het onderzoeken van de mogelijkheden tot het opzetten van activiteiten voor deze doelgroep. Hierbij wordt onder meer bezien wat de mogelijkheden zijn om aan te sluiten bij het sportaanbod voor mensen met een beperking in de regio.

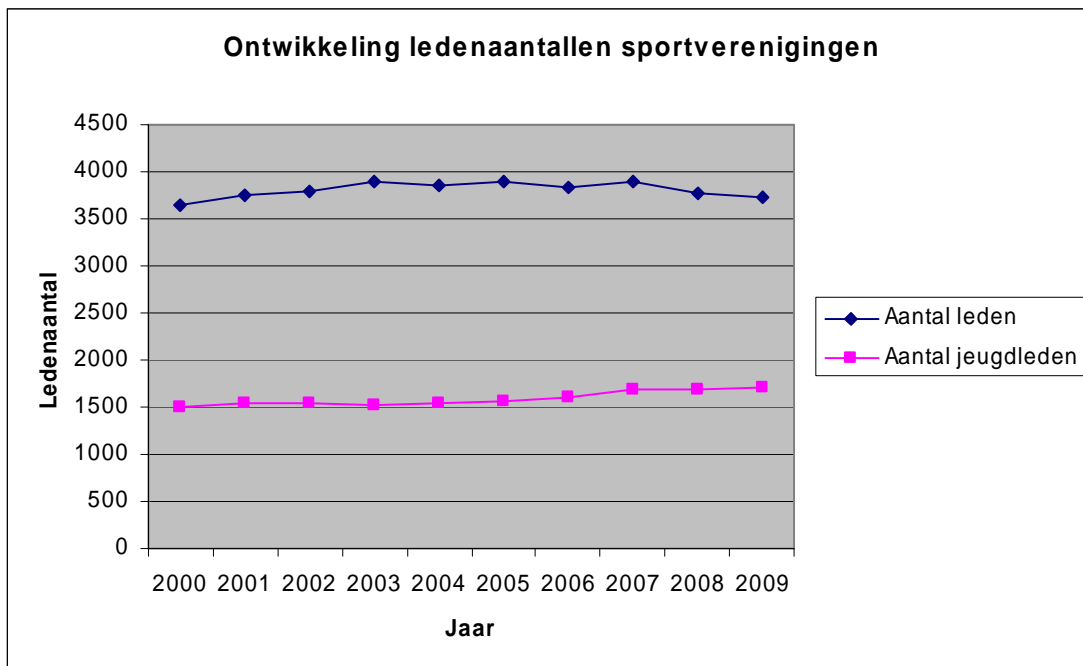
4.6 Verenigingen

Hattem heeft een rijk verenigingsleven waar een breed scala aan bewegingsactiviteiten wordt aangeboden. In Hattem is 47% van de inwoners lid van een sportvereniging. Dit komt neer op bijna 5500 sporters die in verenigingsverband actief zijn. Als we dit vergelijken met de landelijke cijfers kunnen we concluderen dat het verenigingsleven een belangrijke sociale rol speelt in Hattem. De sportverenigingen hebben een rol die verder gaat dan het aanbieden van sportmogelijkheden. Ze hebben ook een sociale functie en ze zijn daarom belangrijk voor de leefbaarheid in Hattem.

Ledenontwikkeling

Door ons subsidiebeleid hebben we goed inzicht in de ontwikkeling van de ledenaantallen in Hattem. Elk jaar vindt subsidiering plaats op basis van het aantal jeugdleden dat de verenigingen hebben. Hiertoe geven zij elk jaar het aantal leden door. De laatste jaren is onder het aantal leden bij de verenigingen een dalende trend waarneembaar. Onder jeugdleden is nog wel een lichte stijging te ontdekken. Dit betekent dat het aantal seniorenleden binnen de vereniging afneemt. In grafiek 2 is de ledenontwikkeling van zestien verenigingen opgenomen die gebruik maken van de subsidieregeling voor sportsubsidies.

Grafiek 2: Ontwikkeling ledenaantallen sportverenigingen

Problematiek

Beschikbaarheid van opgeleid kader en vrijwilligers is landelijk gezien het grootste knelpunt onder verenigingen. Het gaat hier vooral om sporttechnisch kader en bestuursleden. Aan het tekort van vrijwilligers liggen sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen ten grondslag. Mensen raken steeds individueler ingesteld en hebben minder tijd te besteden. Bovendien besteedt men de beschikbare vrije tijd steeds meer op een andere manier. In Hattem kampen verenigingen veelal met dezelfde problemen die ook landelijk aan de orde zijn. Vooral ledenverloop, kader en vrijwilligers zijn bedreigingen voor de sportverenigingen. Voor sportvereniging zijn vooral goede accommodaties, voldoende beschikbaar kader, activiteiten aanbod en het sociale aspect van de vereniging belangrijk voor de aantrekkelijkheid van verenigingen voor de sporter.

In Hattem zijn vrijwilligers en kader de belangrijkste thema's voor verenigingen. De gemeente ondersteunt hierin door middel van de regeling subsidiering kaderopleiding. Door middel van deze regeling wil de gemeente vrijwilligers de kans geven zich te ontwikkelen, door tegemoet te komen in de kosten voor opleidingen en cursusgelden. Ten aanzien van het werven en behouden van vrijwilligers wordt het vrijwilligers steunpunt, welke is ondergebracht bij SWH gesubsidieerd. Dit steunpunt moet ook op het gebied van sport ondersteuning gaan bieden aan die verenigingen die dit nodig hebben. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een aanbod op het gebied van scholing van kader en vrijwilligers.

Wat betreft kaderopleidingen willen we verder onze samenwerking met opleidingscentrum Deltion benutten om verenigingen de mogelijkheid te geven gebruik te maken van een cursusaanbod. Binnen de gelden die we beschikbaar hebben voor volwassen educatie kan bezien worden welk aanbod Deltion heeft waar verenigingen gebruik van kunnen maken. Het vrijwilligerssteunpunt zal hierin een coördinerende taak moeten gaan vervullen en een cursusprogramma gaan opstellen. Als gemeente willen we hierin faciliterend optreden.

Ontwikkeling Alcoholbeleid

Inmiddels een start gemaakt met de ontwikkeling van preventief alcoholbeleid ten behoeve van alle sportverenigingen in de gemeente Hattem. Samen met de sportverenigingen worden regels met betrekking tot alcoholbeleid opgesteld. Na deze avond zal een werkgroep (bestaande uit vertegenwoordigers van de verenigingen, gemeente en Tactus) de regels uitwerken tot preventief alcoholbeleid. Uiteindelijk zal dit alcoholpreventie beleid ten behoeve van de sportverenigingen in het voorjaar van 2010 aan alle sportverenigingen worden gepresenteerd.

Signaleringsfunctie sportverenigingen

In toenemende mate worden er signalen ontvangen van burgers en/of hulpverleners uit Hattem die zich zorgen maken over een bepaald individu en/of gezin maar niet weten waar zij met deze zorg naar toe moeten. Als de problematiek zich uiteindelijk openbaart blijkt dat bij eerder ingrijpen het mogelijk niet zover had hoeven komen. De sportverenigingen zien veel burgers uit Hattem en ontvangen bepaalde signalen over individuen en/of gezinnen die van cruciaal belang kunnen zijn ten behoeve van het vroegtijdig opsporen van problemen. Daarom zal de komende tijd worden onderzocht hoe deze signaalfunctie binnen de sportverenigingen vormgegeven kan worden. De gemeentelijke ketenregisseur zal hierin een centrale rol spelen. Zij is tevens de spil in het centrum voor jeugd en gezin.

Maatschappelijke stages

Tijdens een schoolloopbaan moeten scholieren in het kader van maatschappelijke stages een aantal uren werkzaamheden verrichten bij maatschappelijke organisaties. In het kader van de vrijwilligersproblematiek zal met het vrijwilligerssteunpunt en VO scholen in Hattem en Zwolle gezocht worden naar mogelijkheden tot het inzetten van maatschappelijke stages voor sportverenigingen en het organiseren van sportactiviteiten.

Acties:

- Het evalueren van de regeling subsidiering kaderopleiding.
- Door middel van goede communicatie de regeling voor kaderopleidingen en het vrijwilligerssteunpunt bij verenigingen verder onder de aandacht brengen.
- In samenwerking met verenigingen, het vrijwilligerssteunpunt en opleidingscentra wordt een aanbod uitgewerkt op het gebied van scholing en kaderondersteuning. Hiertoe kan tevens worden gekeken naar de mogelijkheden binnen de gelden voor volwasseneducatie.
- Onderzoeken van de mogelijkheden tot het inzetten van maatschappelijke stages bij verenigingen.

4.7 Overige sportactiviteiten

Sportmedewerker

In de voorgaande paragrafen is aandacht besteed aan het sportstimuleringsbeleid voor de periode 2010-2013. Het uitvoeren van de voorgestelde beleidsimplicaties en daaraan gekoppelde projecten en activiteiten kan succesvol zijn indien hier een goede coördinatie plaatsvindt. Binnen de verenigingen en de sportkoepel hebben we te maken met vrijwilligers aan wie het veelal de tijd ontbreekt om activiteiten uit te voeren en de expertise en de middelen om activiteiten te ontwikkelen, initiëren en mensen te stimuleren en enthousiasmeren.

Daarom wil de gemeente Hattem de mogelijkheid onderzoeken om een sportmedewerker aan te stellen. Deze sportmedewerker zal in samenwerking met de sportkoepel, de verenigingen en andere instellingen die actief zijn op het gebied van sport en bewegen projecten kunnen opstarten die bijdragen aan de doelen die we voor ogen hebben. Dit kunnen activiteiten zijn gericht op doelgroepen zoals ouderen. Momenteel worden voor senioren al activiteiten aangeboden zoals volksdansen, bewegen op muziek, koersbal, netbal, fietsen en zwemmen. Door de specifieke kennis op het gebied van ouderen bij SWH en een werkwijze waarbij gebruik gemaakt wordt van vrijwilligers uit de groepen ouderen zelf liggen hier kansen om met een relatief klein aantal uren sportmedewerker een grote spin-off te behalen onder de senioren.

De sportmedewerker organiseert bewegingsactiviteiten in de buurt met en door senioren of in samenwerking met verenigingen voor bredere doelgroepen waar mogelijk. Taken van een sportmedewerker kunnen zijn: meer ouderen laten bewegen, ontwikkelen sportaanbod voor kwetsbare ouderen, en samenwerking met sportkoepel en sportverenigingen. Daarnaast zou een sportmedewerker zich bezig kunnen houden met het mede organiseren van deelname aan landelijke of regionale projecten zoals de nationale sportweek en een sportcarrousel voor ouderen. Hij of zij is dus direct betrokken en verantwoordelijk voor de doelgroep ouderen en indirect via verenigingen betrokken bij de andere doelgroepen. In dit kader zullen ook de ontwikkelingen rondom de wet op preventieve ouderengezondheidszorg nauw in de gaten worden gehouden.

Onderzocht zal worden of een sportmedewerker kan worden ondergebracht bij Stichting Welzijn Hattem. De gemeente heeft een subsidierelatie met deze stichting. Geschat wordt dat deze sportmedewerker voor haar takenpakket ongeveer 10 uur in de week zal worden ingezet. SWH kan deze aanstelling voor een deel binnen haar huidige formatie inpassen. Voor de financiering van het overige deel zal gezocht worden naar een budgetneutrale oplossing binnen de huidige (subsidie)gelden op verschillende beleidsterreinen. Oplossingen kunnen zowel op het gebied van sportsubsidies, als binnen de beschikbare (subsidie)gelden in het kader van gezondheidsbeleid of ouderenbeleid worden gezocht.

Eventueel bieden combinatiefuncties in de toekomst ook kansen. Op deze manier kunnen we ook andere doelgroepen bereiken en bewegingsactiviteiten op bijvoorbeeld scholen of in de wijk (bijvoorbeeld op trapvelden of in speeltuinen) kunnen organiseren zodat we meer mensen kunnen bereiken en laten participeren door middel van sport. Een jongerenwerker zou hier ook een rol in kunnen vervullen. Voor jeugd tussen zes en twaalf jaar worden al activiteiten georganiseerd zoals sport en spelmiddagen en dansactiviteiten.

Nationale sportweek

Tijdens de nationale sportweek worden in het hele land sportactiviteiten georganiseerd, ondersteund door een landelijke campagne. Op lokaal niveau kunnen gemeenten ook hun eigen aanbod ontwikkelen. Ook voor onze gemeente is aansluiting bij de nationale sportweek een mooi platform om het belang van sporten

en bewegen onder de aandacht te brengen.

In samenwerking met de sportkoepel, sportverenigingen en een eventuele sportmedewerker wordt een sportcarrousel ontwikkeld die verenigingen de kans geven om zichzelf te presenteren. Dit kan bijvoorbeeld door middel van het organiseren van toernooien en sportlessen bij verenigingen, op scholen of in de wijk. Het doel van een dergelijke carrousel is het aantrekken van leden en kader voor verenigingen en het stimuleren van bewegen en gezonde voeding. Hiertoe kan de samenwerking worden gezocht met scholen en andere instellingen in Hattem. Tijdens deze week kan door middel van een promotiecampagne aandacht worden besteed aan onderwerpen zoals voeding, overgewicht en beweging. Het inzetten van lokale en regionale sporters die nationaal of internationaal op een hoog niveau hun sport beoefenen kunnen hier ingezet worden voor promotiedoeleinden. Op deze manier kan prestatiesport ingezet worden als stimulans voor de breedtesport en voor het stimuleren van een gezond levensstijl.

Combinatiefuncties

Vanuit de ministeries van OCW en VWS zijn de combinatiefuncties in het leven geroepen. Door middel van combinatiefuncties kunnen op het gebied van sport, cultuur en onderwijs nieuwe functies worden gecreëerd.

Gemeenten kunnen de samenwerking stimuleren tussen (brede) scholen, sportverenigingen, culturele instellingen en andere lokale organisaties (bijvoorbeeld naschoolse opvang en welzijnsinstellingen) in het kader van de *Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur*. Met de *Impuls* wil het kabinet samen met gemeenten en met de onderwijs- sport- en cultuursector een structurele impuls geven aan de realisering van in totaal 2.500 combinatiefuncties in 2012.

De gemeente Hattem krijgt vanaf 2011 of 2012 de mogelijkheid om gebruik te maken van deze regeling. De regeling biedt wellicht kansen om vraagstukken ten aanzien van beschikbaar kader het hoofd te bieden. Aansluiting met de regio biedt wellicht ook kansen in deze, gelet op de complexiteit van de regeling. De provincie biedt gemeenten de kans om in het voortraject voor de combinatiefuncties gebruik te maken van de kennis van de Gelders Sport Federatie. Gemeenten kunnen de GSF inhuren om voor 20 uur een visievorming op te stellen voor de gemeente ten aanzien van de inzet van de combinatiefuncties. Dit is voor gemeenten kosteloos en na dit traject kan op basis van de visie een gedegen keuze worden gemaakt voor het al dan niet inzetten van combinatiefunctionarissen. Uiteindelijk kunnen combinatiefunctionarissen worden ingezet met financiële ondersteuning vanuit de ministeries van OCW en VWS.

Gelderland Sportland

In november van dit jaar vindt in de provinciale staten besluitvorming plaats over 'Gelderland Sportland'. Gelderland Sportland sluit aan bij de ambitie van het kabinet en NOC-NSF om de Olympische Spelen in 2028 terug naar Nederland te halen. Onder de titel *Gelderland Sportland, een wereld te winnen*, wordt de nieuwe ambitie op het gebied van breedtesport en topsport van de provincie neergelegd. Hierbij is het vooral van belang dat er voor een succesvolle kandidatuur voor de Olympische Spelen een positief sportklimaat heerst en dat er de beschikking is over een goede sportinfrastructuur. Breedtesport is hierbij onlosmakelijk verbonden met de topsportambitie. De provincie wil hierbij onder andere inzetten op investeringen in breedtesportaccommodaties, versterking van de breedtesportcultuur (verhoging sportdeelname) en meer aanbod voor senioren. Wij willen de besluitvorming en ontwikkelingen rondom Gelderland Sportland in de gaten houden en waar mogelijk aansluiting vinden bij ontwikkelingen en de kansen die dit biedt voor onze gemeente.

Sportdeelname onderzoek

Vorig jaar is een sportdeelname-onderzoek uitgevoerd als input voor beleid. Om te kunnen beoordelen of het beleid dat we voor ogen hebben resultaat heeft, is het van belang om aan het eind van deze beleidsperiode het sportdeelname-onderzoek te herhalen. Op deze manier kan het effect van het beleid worden gemeten en kunnen we nagaan of we de beleidsdoelstellingen hebben gehaald. Het onderzoek zal daarnaast belangrijke input leveren voor het beleid in de volgende beleidsperiode. Daarom willen we het deelnameonderzoek in 2013 opnieuw laten uitvoeren. Het onderzoek uit 2008 dient dan ook als nulmeting.

Acties:

- Het onderzoeken van de mogelijkheden tot het aanstellen van een sportmedewerker bij SWH voor ongeveer 10 uur in de week.
- Het jaarlijks organiseren van de nationale sportweek
- Onderzoeken van de mogelijkheden die combinatiefuncties bieden en hier eventueel bij aansluiten vanaf 2011. Hiertoe zal aan de Gelderse Sport Federatie de opdracht worden gegeven om ter verkenning een visievorming op te stellen.
- In 2013 laten we een nieuw sportdeelname onderzoek uitvoeren om de resultaten van het beleid te kunnen meten en evalueren.

Hoofdstuk 5: Accommodatiebeleid

Wat betreft sportaccommodaties en voorzieningen is Hattem goed voorzien. Het voorzieningenaanbod is momenteel toereikend te noemen. Dit neemt niet weg dat er wensen en behoeften zijn met het oog op de toekomst. Zowel door de sportkoepel als door de gemeente is al een start gemaakt om de wensen en behoeften ten aanzien van accommodaties inzichtelijk te maken. Om tot een goede visie op de ontwikkeling, het gebruik en het onderhoud van sportaccommodaties te komen zal een onderzoek naar de wensen en behoeften van de verenigingen worden uitgevoerd. Momenteel wordt bezien of dit onderzoek door een student van een opleiding sport en bewegen kan worden uitgevoerd.

De uitkomsten van het behoefte-onderzoek en de inventarisatie van de maatschappelijke ontwikkelingsvisie zullen uiteindelijk moeten resulteren in een brede visie op het sportaccommodatiebeleid. Hierin komen de behoeften en wensen van de huidige gebruiker aan de orde. Tevens zal de visie stilstaan bij de te hanteren tarieven voor het gebruik en bij kansen die ontwikkeling van nieuwe voorzieningen biedt voor gemeentelijke beleidsdoelen.

Bijzondere aandacht bij de totstandkoming van de accommodatienotitie krijgen de ontwikkelingen die gaande zijn rondom het initiatief 'Gelderland Sportland'. Bij de eventuele ontwikkeling van toekomstige accommodaties zullen de mogelijkheden in het kader van deze regeling nauw in de gaten worden gehouden.

Ontwikkelingen

Los van de beleidsnotitie sportaccommodaties spelen er een aantal ontwikkelingen die al in gang zijn gezet. Zo is de ontwikkeling van het Zwembad al in een gevorderd stadium. Het nieuwe zwembad voldoet uitstekend als sociale voorziening voor verschillende doelgroepen. De praktische inrichting met twee baden met beweegbare bodems biedt zowel voor verenigingssport, zwemlessen als voor speciale doelgroepen volop mogelijkheden. Ook met het oog op de realisatie van de woonzorgzones bij de Hof van Blom wordt nog verder gekeken naar een nieuwe locatie voor de ijsbaan.

Actie:

- Met behulp van de sportkoepel (verenigingen) wordt een notitie op sportaccommodatiebeleid ontwikkeld. Onderdeel van dit beleid is een onderzoek naar de wensen en behoeften van verenigingen ten aanzien van sportaccommodaties.

Hoofdstuk 6: Tarieven en subsidies

Tarieven

De gemeente Hattem rekent voor het gebruik van de sportaccommodaties huur aan gebruikers. Voor de voetbalvelden wordt een huur aan de voetbalclubs gerekend van € 3.089,00 per jaar. Aan de tennisvereniging wordt een huur van € 807,00 gerekend. Daarnaast wordt een bedrag van ongeveer € 90,00 ontvangen voor de huur van Hattem Petanque. De jaarlijkse huurinkomsten van gebruikers van de gymnastiekzalen bedragen ruim € 27.000,00.

Als gemeente hebben we de taak om sport laagdrempelig en toegankelijk te houden voor alle Hattemers. De raad heeft uitgesproken dat iedereen mee moet kunnen doen aan de samenleving en deelname aan sportverenigingen en activiteiten is dan ook belangrijk voor de leefbaarheid van Hattem. Verenigingen worden om deze reden dan ook in stand gehouden zodat de kosten van lidmaatschappen en gebruik van sportaccommodaties laag gehouden kunnen worden. De tarieven voor het gebruik van sportaccommodaties zijn daarom niet kostendekkend.

In de beleidsnotitie sportaccommodaties welke in het voorjaar van 2010 zal worden aangeboden zal verder worden ingegaan op het tarievenstelsel. Bij de totstandkoming van de beleidsnotitie op sportaccommodaties zal wel een afweging worden gemaakt tussen de kosten voor onderhoud en gebruik van accommodaties en de hoogte van de gehanteerde tarieven.

Subsidies

De gemeente Hattem heeft voor 2009 een budget van € 37.605,00 voor sportsubsidies beschikbaar.

Het subsidiestelsel voor verenigingen bestaat uit de volgende elementen:

- Vast bedrag als tegemoetkoming in de huur of onderhoud van de accommodaties.
- Bedrag per jeugdlid; hiertoe geven de verenigingen elk jaar hun ledenaantallen op.

Daarnaast is er een budget beschikbaar voor scholing en opleiding van kader en vrijwilligers. Daarnaast is er klein budget voor representatiegelden. Hiervan worden doorgaans incidentele activiteiten en attenties bekostigd. We willen deze gelden in de toekomst tevens meer gaan gebruiken voor de waardering van sportprestaties van gemeentelijke sporters om zo sport en bewegen onder onze inwoners te stimuleren.

In bijlage 2 is een overzicht te vinden van de totale subsidiebijdragen per vereniging in 2009. De totale subsidiebijdragen en de systematiek zullen ongewijzigd worden gehandhaafd. Bij de eventuele aanstelling van een sportmedewerker zal worden onderzocht of deze binnen de huidige formatie van SWH en beschikbare subsidiemiddelen kan worden aangesteld. Hiervoor kan tevens een deel van de sportsubsidies worden ingezet. Het hoofddoel van de sportsubsidies zal echter verenigingsondersteuning zijn en de mogelijkheden zijn hierin dan ook beperkt.

Onder de verenigingen die momenteel subsidie ontvangen bevinden zich een aantal verenigingen die activiteiten organiseren die we volgens onze definitie niet kunnen rekenen tot sport. In het geval van de scouting heeft de raad uitgesproken dat scoutingactiviteiten onder de noemer sport valt. Hier is dan ook sprake van veelal fysieke of sportieve activiteiten die van de deelnemers een zekere vaardigheid vereist en op regelmatige basis worden georganiseerd.

Er zijn echter ook een aantal verenigingen die momenteel gebruik maken van de regeling sportsubsidies die niet aan deze criteria voldoen. Bovendien betreft het hier verenigingen die geen lid zijn van een bond die aangesloten is bij het NOC*NSF.

Gelet op de doelstellingen die we voor ogen hebben met het sportbeleid mogen we echter niet uit het oog verliezen dat verenigingen ook een sociale functie hebben en belangrijk zijn voor de leefbaarheid en maatschappelijke participatie.

Indien de activiteiten die een vereniging uitvoert niet als sport kan worden aangemerkt is het daarom goed te bezien welke sociale rol deze verenigingen vervullen. Vanaf het jaar 2011 kunnen deze verenigingen dan ook een waarderingssubsidie aanvragen in het kader van het welzijnsjaarprogramma. Indien dit voor een vereniging negatieve gevolgen heeft zal een redelijke termijn in acht worden genomen om het bedrag af te bouwen.

Om te bepalen welke verenigingen in de toekomst nog in aanmerking komen voor de regeling voor sportsubsidies zullen de criteria hiervoor worden vastgelegd in nieuw op te stellen beleidsregels.

Opgemerkt moet worden dat momenteel niet elke sportvereniging subsidie krijgt. Redenen hiervoor zijn dat niet alle verenigingen in beeld zijn bij de gemeente of door ontwikkelingen in het verleden uit het subsidiebestand zijn verdwenen. De gemeente stelt zichzelf als taak om het verenigingsleven in stand te houden en waar mogelijk te ondersteunen. Het is daarom van belang dat alle sportverenigingen in staat worden gesteld om van de gemeentelijke subsidieregeling voor sportverenigingen gebruik te maken. Deze verenigingen zullen in kaart worden gebracht en in de toekomst worden aangeschreven om gebruik te maken van de gemeentelijke regeling voor sportsubsidies. Indien meer verenigingen gebruik maken van de regeling zal dit inhouden dat het bedrag per jeugdlid zal worden beïnvloedt.

Acties:

- Het inventariseren van het verenigingsbestand in Hattem en alle ontbrekende sportverenigingen in staat stellen om subsidie aan te vragen vanaf 2011.
- De beschikbare subsidiebijdrage en systematiek ongewijzigd handhaven. Als meer verenigingen gebruik gaan maken van de regeling zal het bedrag dat per jeugdlid wordt uitgekeerd wijzigen.
- De criteria om in aanmerking te komen voor sportsubsidies vastleggen in beleidsregels.

Hoofdstuk 7: Communicatie

Bij het uitvoeren van de voorgestelde projecten uit de sportnota speelt communicatie een belangrijke rol. De gemeente Hattem wil zich laten zien en zich profileren als een gezonde en sportieve gemeente. Hiertoe willen we voor de promotie van toekomstige activiteiten en voorlichting budget opnemen. Hierbij zijn de nationale sportweek en een voorlichtingscampagne over gezonde voeding en beweging speerpunten in het beleid. Het aandacht geven aan prestaties van sporters als stimulans voor de breedtesport en de uitstraling van Hattem past ook in dit plaatje.

Om goed aandacht te kunnen besteden aan deze zaken zullen we regelmatig de pers opzoeken en investeren in advertentieruimte en promotiemateriaal om alle Hattemers te bereiken. Daarnaast kan RTV Hattem worden gebruikt om verslag te doen van sportactiviteiten om de uitvoering van het sportbeleid onder de aandacht te brengen. Hiertoe zal met de afdeling communicatie een plan van aanpak worden opgesteld.

Actie:

- Het opstellen van een plan van aanpak ten aanzien van de communicatie met betrekking tot de voorgestelde projecten uit het sportbeleid. Speerpunten hierin zijn de organisatie en promotie van bewegingsactiviteiten en het opzetten van voorlichting ten aanzien van bewegen en gezonde voeding.

Hoofdstuk 8: Financieel

Jaarlijks geeft de gemeente Hattem bijna € 600.000,00 uit aan het product sport. De grootste kostenposten hierin zijn de kosten voor het zwembad, de gymnastiekaccommodaties en de sportterreinen. Het overgrote deel van de bijdragen aan sport heeft dus betrekking op de instandhouding van onze sportaccommodaties. De totale kosten voor deze producten bedragen ruim € 500.000,00. Voor sportactiviteiten ten behoeve van sportstimulering en verenigingsondersteuning is momenteel weinig ruimte in de begroting. Op het product sport komt jaarlijks bijna €40.000,00 aan huuropbrengsten binnen.

In bijlage 3 is een financieel overzicht voor het product sport opgenomen. Daarnaast krijgt Stichting exploitatie MFC de Marke nog een exploitatiebijdrage voor het in stand houden van MFC de Marke. Het aandeel dat de sportzaal hierin voor haar rekening neemt is niet inzichtelijk gemaakt en zijn in dit kostenoverzicht dan ook niet meegenomen.

Met het oog op de huidige financiële situatie is getracht om de voorgestelde activiteiten en projecten zo budgetneutraal mogelijk te houden. In onderstaand overzicht is per project inzichtelijk gemaakt welke extra kosten worden verwacht op de meerjarenbegroting tot en met 2013 voor nieuw beleid.

Kosten nieuw beleid				
Actie	2010	2011	2012	2013
sportdeelname-onderzoek				€ 4.000,00
Verzilver je club	€ 4.500,00			
Nationale sportweek	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00
Beleidsnotitie sportaccommodaties	€ 1.500,00			
Communicatiebudget	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00
Combinatiefuncties		PM	PM	PM
Totaal	€ 11.500,00	€ 5.500,00	€ 5.500,00	€ 9.500,00

Nieuw beleid binnen bestaande middelen	
Actie	Herkomst middelen
Aanstellen sportmedewerker	Gedeeltelijk te creëren binnen de huidige formatie van SWH en gedeeltelijk door middel van eventuele beschikking van gemeentelijke (subsidie)gelden op diverse beleidsterreinen.
Lekker Fit	Beschikbare middelen uit gezondheidsbeleid voor de jaren 2009-2011 voor het tegengaan van overgewicht onder jeugd
Declaratieregeling minima	Gebruik wordt gemaakt van de geormerkte gelden binnen het minimabeleid. Uitwerking volgt tevens in minimabeleid.
Sporten voor mensen met een beperking	Eventuele kosten zijn nu nog niet bekend. De mogelijkheden tot regionale en lokale samenwerkingen worden onderzocht.
Vergoeding kaderopleidingen	Herschikken van de gelden voor volwasseneducatie om een cursusaanbod voor kader binnen verenigingen mogelijk te maken.
Combinatiefuncties	Opstellen visievorming wordt bekostigd door middel van subsidie van de provincie. Eventuele kosten voor het aanstellen van een combinatiefunctie zijn vanaf 2012 aan de orde.

Om de mogelijkheden die we op het gebied van sport hebben te vergroten zal tevens worden gezien of we vanuit het rijk of de provincie subsidies kunnen krijgen voor projecten gericht op sportstimulering. Dit kan de financiële mogelijkheden wellicht vergroten zodat het effect van onze activiteiten verhoogd kan worden.

Hoofdstuk 9: Uitvoeringsprogramma

De acties die zijn geformuleerd in deze beleidsnota worden volgens onderstaand uitvoeringsprogramma uitgevoerd. Per actiepunten is aangegeven waar de uitwerking van de acties in deze beleidsnota te vinden is, in welke periode de actie zal worden uitgevoerd en welke partijen erbij betrokken zijn.

Actie	Hoofdstuk	Periode	Betrokken partijen
Enquête sportdeelname 18-35 jaar	4.2	2010	
Verzilver je club	4.3	2010	Gelderse Sport Federatie, verenigingen, sportkoepel
Ontwikkelen sportaanbod voor kwetsbare ouderen	4.3	2010-2011	SWH, Welzijnsorganisaties
Lekker Fit	4.4	2010-2012	Primair onderwijs
Declaratieregeling minimagelden	4.5	2010	
Ontwikkelen van een passend aanbod voor mensen met een beperking	4.5	2010-2011	Verenigingen, regionale partijen, SWH,
Evalueren subsidieregeling kaderopleidingen	4.6	2010-2011	
Uitwerken plan van aanpak kaderopleiding	4.6	2010-2011	Verenigingen, sportkoepel, vrijwilligerssteunpunt, Deltion.
Inzetten maatschappelijke stages voor sportverenigingen	4.6	2010-2011	Vrijwilligerssteunpunt, onderwijs, verenigingen
Aanstellen sportmedewerker	4.7	2010	SWH
Nationale sportweek	4.7	2010-2013	Verenigingen, Sportkoepel, SWH, Onderwijs, welzijnsorganisaties, commerciële sportaanbieders
Visievorming combinatiefuncties	4.7	2010	Gelderse Sport Federatie, verenigingen sport en cultuur, onderwijs
Sportdeelname-onderzoek	4.7	2013	Gelderse Sport Federatie
Beleidsnotitie sportaccommodaties	5	2010	Sportkoepel, verenigingen, Landstede (onderzoek)
Uitwerking sportsubsidies	6	2010-2011	
Plan van aanpak communicatie	7	2010	

Literatuur en geraadpleegde bronnen

- sportdeelname-onderzoek gemeente Hattem 2008
- Volwassenmonitor 2008
- GGD Monitor
- Jeugdbeleid Hattem 2009-2012
- Gezondheidsbeleid Hattem; gezond leven in Hattem 2008-2011
- Sport in Nederland; een beleidsgericht toekomstverkenning
- Beleidswijzer sport en bewegen
- Verenigingsmonitor 2007 – W.J.H. Mulier Instituut
- De ondernemende overheid in de sport –W.J.H. Mulier Instituut
- Tijd voor Sport; sportbeleid ministerie van VWS
- Samen voor sport; uitvoeringsprogramma ministerie van VWS
- Rapportage sport 2008 – sociaal cultureel planbureau, W.J.H. Mulier Instituut, NOC*NSF
- Diverse internetbronnen

Bijlagen

- 1: *Sportdeelname-onderzoek gemeente Hattem 2008*
- 2: *Overzicht sportsubsidies*
- 3: *Financieel overzicht*

Bijlage 1: Meting sportdeelname gemeente Hattem 2008

HOOFDSTUK 1. INLEIDING

- 1.1 Projectaanleiding
- 1.2 Opdrachtgever
- 1.3 Doelstelling van het onderzoek
- 1.4 Doelgroep
- 1.5 Probleemstelling
- 1.6 Verantwoording onderzoeksmethode
- 1.7 Opbouw van het rapport

HOOFDSTUK 2. ALGEMENE GEGEVENS GEMEENTE HATTEM IN VERGELIJKING MET DE LANDELIJKE TENDENS

- 2.1 Algemeen
- 2.2 Sport en sporter
- 2.3 Sportparticipatie
- 2.4 Sportfrequentie
- 2.5 Beoefende sporten
- 2.6 Nederlandse Norm Gezond Bewegen

HOOFDSTUK 3. SPORTACCOMMODATIES IN HATTEM

- 3.1 Binnensportaccommodaties
- 3.2 Buitensportaccommodaties
- 3.3 Trap- en speelveldjes

HOOFDSTUK 4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- 4.1 Algemeen
- 4.2 Sportaccommodaties in Hattem

Bijlage: Wat mist u op het gebied van sportaccommodaties?

HOOFDSTUK 1. INLEIDING

1.1 Projectaanleiding

De gemeente Hattem is bezig met het formuleren van (nieuw) sportbeleid. Om dit op een onderbouwde manier te kunnen doen heeft de gemeente behoefte aan cijfermateriaal dat betrekking heeft op de sportdeelname van haar inwoners.

1.2 Opdrachtgever

Opdrachtgever van het onderzoek, de sportdeelname meting, is de gemeente Hattem.

1.3 Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is als volgt:

'In kaart brengen van de huidige situatie op het gebied van sport en bewegen voor de gemeente Hattem om richting te geven aan het (te formuleren) sportbeleid van de gemeente'.

1.4 Doelgroep

De doelgroep is de burger, die zou moeten profiteren van de verbetering van de sportinfrastructuur. Het is dan ook van belang inzicht te verkrijgen en behouden in het sportgedrag van de inwoners van de gemeente Hattem. Hoe vaak sport men, waar sport men etc., zijn aandachtspunten die in beeld moeten worden gebracht.

1.5 Probleemstelling

Om te komen tot de in paragraaf 1.3 beschreven doelstelling dienen de volgende probleemstellingen beantwoord te worden:

1. Op welke manier en hoe vaak bewegen de inwoners uit de gemeente Hattem?
2. Wijkt het sport- en beweeggedrag in de gemeente Hattem af van landelijke cijfers?
3. Voldoen de inwoners van de gemeente Hattem aan de Norm Gezond Bewegen?
4. Zijn inwoners van de gemeente Hattem tevreden over het aanbod aan sportaccommodaties?

1.6 Verantwoording onderzoeksmethode

Om te komen tot beantwoording van de in de vorige paragraaf genoemde probleemstellingen zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt. In deze paragraaf volgt de verantwoording van deze keuze.

Literatuuronderzoek

Om inzicht te krijgen in landelijke ontwikkelingen is literatuur geraadpleegd. Het betreft met name de uitgave "Peiling sportbeoefening 2002" (door NOC*NSF), met landelijke cijfers over sportbeoefening. Deze peiling is gebaseerd op de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO): in het verleden onderzocht iedere organisatie de sportdeelname op haar eigen manier, waardoor de resultaten van deze onderzoeken onderling niet goed te vergelijken waren. De RSO biedt richtlijnen voor de procedure, vragenlijsten en verslaglegging van onderzoek naar sportdeelname.

Vragenlijsten

Om de sportbeoefening in de gemeente in kaart te kunnen brengen, zijn vragenlijsten verstuurd aan 1500 inwoners van de gemeente Hattem. Hiertoe is een gewogen steekproef genomen uit het bevolkingsregister van de gemeente.

Omdat het van belang is dat de gegevens van de gemeente Hattem vergeleken kunnen worden met de landelijke cijfers, zijn de vragenlijsten die naar de burgers verstuurd zijn, gebaseerd op voornoemde landelijke richtlijn (de RSO).

1.7 Opbouw van het rapport

In dit rapport wordt eerst nader stilgestaan bij de algemene gegevens over de gemeente Hattem in vergelijking met landelijke gegevens. Wat is de sportparticipatie en frequentie en welke sporten worden zowel landelijk als specifiek in de gemeente Hattem veel beoefend? Deze vragen staan centraal in hoofdstuk 2. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de sportaccommodaties in de gemeente. Dit alles resulteert in een aantal concrete aanbevelingen, welke in hoofdstuk 4 worden weergegeven.

HOOFDSTUK 2. ALGEMENE GEGEVENS GEMEENTE HATTEM IN VERGELIJKING MET DE LANDELIJKE TENDENS

2.1 Algemeen

Halverwege 2008 zijn enquêtes verspreid onder de bevolking van de gemeente Hattem. In totaal hebben 1.500 burgers van 6 jaar en ouder een vragenlijst toegestuurd gekregen. Voor kinderen in de leeftijd tot 12 jaar hebben de ouders de enquête ingevuld. Er zijn in totaal 385 vragenlijsten ingevuld retour gekomen. Dit is een respons van 25,7%. Statistisch gezien mogen er bij een respons van 25,7% (=385 geretourneerde vragenlijsten) betrouwbare conclusies getrokken worden.

Het is van belang om te kijken hoe de respons zich verhoudt met leeftijd.

Tabel 2.1: respons enquête in verhouding met leeftijd

	6 t/m 17jaar	18 t/m 24 jaar	25 t/m 34 jaar	35 t/m 44 jaar	45 t/m 54 jaar	55 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Onbekend
Aantal	29	13	41	68	68	81	81	4
Percentage	7,5%	3,4%	10,6%	17,7%	17,7%	21,0%	21,0%	1,0%

Zoals uit de tabel op te maken valt, is de respons nogal ongelijk verdeeld over de leeftijdscategorieën. Met name van de leeftijdscategorie 18 tot en met 24 jaar is de respons erg laag! Deze groep heeft dus nauwelijks invloed op de totaalresultaten. De resultaten zullen met name beïnvloedt worden door de 55-plussers.

Zoals in hoofdstuk 1 al is aangegeven, worden de uitkomsten van de enquête die onder de burgers van de gemeente Hattem is gehouden, vergeleken met de landelijke richtlijn (RSO = Richtlijn Sportdeelname Onderzoek). In het kader van de RSO zijn er gegevens verzameld onder een groep van 2335 respondenten die een afspiegeling vormen van de Nederlandse bevolking. De inwoners van de gemeente Hattem vormen geen afspiegeling van de totale Nederlandse bevolking. Dit betekent dat een vergelijking met de genoemde landelijke cijfers niet reëel is. Een vergelijking met cijfers van overeenkomstige gemeenten qua aantallen en samenstelling zou beter zijn, echter, deze gegevens zijn niet beschikbaar.

2.2 Sport en sporter

De termen 'sport' en 'sporter' worden regelmatig in de effectmeting genoemd, maar een duidelijke definitie is over het algemeen moeilijk te geven. Hieronder worden de definities gegeven, zoals zij ook in de effectmeting toegepast zijn (Van Bottenburg en Smit, 2000).

De definitie van '**sport**' luidt:

'Een menselijke activiteit die veelal plaatsvindt in een specifiek organisatorisch verband maar ook ongebonden kan worden verricht, doorgaans met gebruikmaking van een specifieke ruimtelijke voorziening en/of omgeving, op een manier die is gerelateerd aan voorschriften en gebruiken die in internationaal verband ten behoeve van prestaties met een competitie- of wedstrijdelement in de betreffende activiteit of verwante activiteiten tot ontwikkeling zijn gekomen.'

Onder een '**sporter**' wordt verstaan:

'Iemand die een activiteit verricht met een zekere frequentie, veelal in een specifiek organisatorisch verband en doorgaans met gebruikmaking van een specifieke ruimtelijke voorziening en/of omgeving, op een wijze die is gerelateerd aan voorschriften en gebruiken die in internationaal verband ten behoeve van prestaties met een competitie- of wedstrijdelement in de betreffende activiteiten of verwante activiteiten tot ontwikkeling zijn gekomen.'

De 'zekere frequentie' zoals in de definitie van sporter is vermeld, is vastgesteld op een sportbeoefening van minimaal 12 keer per jaar.

2.3 Sportparticipatie

De sportparticipatie wordt uitgedrukt in het percentage sporters (dus de mensen die minimaal 12 keer per jaar sport hebben beoefend).

2.3.1. Landelijke sportparticipatie

Sport beweegt Hattem!

Uit de RSO blijkt dat de sportparticipatie landelijk in 2002 iets is afgenomen wanneer dit

vergeleken wordt met de cijfers van 2001. Het aantal sporters is ongeveer weer gelijk aan dat van het jaar 2000. De verschillen zijn echter klein. In 2002 heeft 65,1% van de respondenten 12 keer of meer gesport (in 2001 was dit 67,8%). In onderstaande tabel staan de cijfers overzichtelijk weergegeven.

Tabel 2.2: sportparticipatie (landelijk en gemeente Hattem)

Sportparticipatie	Landelijk 2002	Gemeente Hattem 2008	Gemeente Renkum 2008	Gemeente Lingewaard 2008
Sporter (12 of meer keer gesport)	65,1%	77,3%	84,0%	80,5%
Geen sporter (0 t/m 11 keer gesport)	34,9%	22,7%	16,0%	19,5%

NB: 6 personen hebben de vraag niet beantwoord

2.3.2. Sportparticipatie in de gemeente Hattem

In de periode 2008 is de sportparticipatie in de gemeente Hattem 77,3%. Dit percentage ligt ruim boven het landelijke percentage. Er kan geconcludeerd worden dat er onder de bevolking van de gemeente Hattem veel sporters zijn. Wanneer er gekeken wordt naar andere Gelderse gemeenten dan is dit redelijk vergelijkbaar.

Er moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de kans groot is dat degenen die sporten of geïnteresseerd zijn in sport de vragenlijst eerder zullen retourneren dan diegenen die niets met sport hebben. Het kost immers tijd en moeite om de vragenlijst in te vullen.

2.4 Sportfrequentie

Het exact aantal keren dat de respondenten hebben gesport in die 12 maanden, wordt ook wel sportfrequentie genoemd.

2.4.1. Landelijke sportfrequentie

In 2002 is het percentage Nederlanders (vanaf 6 jaar) dat helemaal niet sport, in vergelijking met 2001 toegenomen met bijna 5%. Er valt een lichte daling te constateren in het aantal personen dat 60 keer of meer sport. De groep die tussen 12 en 59 keer per jaar sport, is het afgelopen jaar juist weer wat toegenomen. Geconstateerd kan worden dat naast de afgenomen sportparticipatie (in vergelijking met 2001) ook de -frequentie in 2002 is gedaald. In tabel 2.3 zijn de kengetallen weergegeven.

Tabel 2.3: sportfrequentie per jaar (landelijk en gemeente Hattem)

Frequentie sportbeoefening	Landelijk 2002	Gemeente Hattem 2008	Gemeente Renkum 2008	Gemeente Lingewaard 2008
Geen enkele keer	25,0%	17,9%	11,9%	13,4%
1 t/m 11 keer	9,9%	4,4%	4,1%	3,5%
12 t/m 59 keer	29,9%	21,0%	25,9%	24,0%
60 t/m 119 keer	17,3%	30,6%	24,5%	27,7%
120 keer en meer	18,0%	24,4%	33,5%	28,8%
Onbekend		1,6%		
Totaal	100%	100%	100%	100%

2.4.2. Sportfrequentie in de gemeente Hattem

Wanneer de percentages van Hattem worden vergeleken met de landelijke percentages van 2002 dan kan in de eerste plaats opgemerkt worden dat, net als de sportparticipatie, de percentages met betrekking tot de sportfrequentie in de gemeente beduidend hoger liggen dan de landelijke cijfers. De meeste sporters uit de gemeente vallen in de categorie: 'sport tussen 60 en 119 keer per jaar'. Dit is landelijk niet het geval. In de hogere frequenties (meer dan 60 keer per jaar) bevinden zich, in vergelijking met de landelijke cijfers, aanzienlijk veel sporters. Daarnaast valt uit tabel 2.3 op te maken dat 17,9% van de inwoners in de gemeente Hattem geen enkele sport beoefend.

Tabel 2.5: sportfrequentie in Hattem in vergelijking met leeftijd

Frequentie sportbeoefening	6-17 jaar	18-24 jaar	25-34 jaar	35-44 jaar	45-54 jaar	55-64 jaar	65+ jaar
Geen enkele keer	0,0%	7,7%	24,4%	13,2%	11,9%	16,5%	34,6%
1 t/m 11 keer	6,9%	0,0%	9,8%	1,5%	6,0%	3,8%	3,8%
12 t/m 59 keer	6,9%	38,5%	14,6%	30,9%	16,4%	26,6%	17,9%
60 t/m 119 keer	37,9%	23,1%	34,1%	29,4%	35,8%	30,4%	25,6%
120 keer en meer	48,3%	30,8%	17,1%	25,0%	29,9%	22,8%	17,9%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Landelijk geldt dat hoe ouder men wordt, hoe minder men aan sport doet. Verder zitten er onder de 65-plussers de meeste mensen die helemaal niet aan sport doen.

Voor Hattem geldt dat de aantallen per leeftijdscategorie lager zijn dan 385. Wanneer in iedere categorie 385 respondenten zouden voorkomen, mogen er ook per categorie betrouwbare conclusies getrokken worden. Dit is nu niet het geval. Er kan een voorzichtige tendens aangegeven worden.

- De sportfrequentie onder jongeren tussen de 6 en 17 jaar ligt het hoogst, de meeste jongeren sporten meer dan 120 keer per jaar.
- Bij de leeftijdsgroep daarboven, de 18-24 jarigen, ligt de frequentie een stuk lager: de meeste mensen in deze leeftijdscategorie sporten 12 tot 60 keer.
- Bij de meeste mensen ouder dan 25 jaar wisselt de frequentie tussen 12-59 keer en de 120 keer en meer. Wel duidelijk is te zien dat de grootste groep 65-plussers geen enkele keer meer sport, namelijk 34,6%.
- Wat verder opvalt is het hoge percentage van 25-34 jarigen dat geen enkele keer aan sport doet, dit bedraagt bijna 25%.

Gezien de hoge percentages is het van belang dat het te formuleren sportbeleid eraan bijdraagt dat deze situatie ook in de toekomst minimaal gehandhaafd blijft. Aandachtspunt lijkt de doelgroep 65 (55)-plussers, bij wie een duidelijke afname van de sportfrequentie geconstateerd wordt. Ook de groep van 25-34 jaar lijkt extra aandacht nodig te hebben.

2.5 Beoefende sporten

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan het aantal beoefende sporten, de populariteit van bepaalde sporten en de verdeling in team-, individuele en semi-individuele sporten. Daarna wordt ingegaan op het verband waarin sporten worden beoefend en de locatie waar ze worden beoefend. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de deelname aan een aantal sportvormen: lessen/cursussen, trainingen, competitie en toernooien/ sportevenementen. Tot slot wordt het 'sportieve' zelfbeeld van de respondenten onder de loep genomen.

De resultaten uit de enquête van de gemeente Hattem worden wederom vergeleken met de landelijke gegevens. De diverse kengetallen worden zoveel mogelijk naast elkaar gezet.

2.5.1. Populariteitsrangorde sporten

Tabel 2.6: top 5 meest beoefende sporten (meer dan 11 keer per jaar)

Landelijk 2002	Gemeente Hattem 2008
Zwemsport	Fitness conditie
Wandelsport	Wielrennen/ mountainbiken/ toerfietsen
Fitness conditie	Zwemsport
Hardlopen/ joggen/ trimmen	Wandelsport
Wielrennen/ mountainbiken/ toerfietsen	Fitness kracht

Wanneer de landelijke populariteitsrangorde van de sporten wordt vergeleken met de rangorde van de gemeente Hattem dan valt op dat vier van de vijf sporten in de top 5 hetzelfde zijn. Ook de landelijke tendens dat de individualisering in de sport steeds meer toeneemt is in de gemeente Hattem waar te nemen. De 5 meest populaire sporten van de inwoners van de gemeente Hattem zijn allen individueel te beoefenen. De meest populaire sport in Hattem is fitness conditie. 65 inwoners (17,1%) gaven aan deze sport meer dan 11 keer te hebben beoefend in het afgelopen jaar. Ook gaven meer dan 50 inwoners aan 12

keer of meer de sporten wielrennen/ mountainbiken/ toerfietsen, de zwemsport, en wandelsport te hebben beoefend. Gemiddeld beoefenen de respondenten 2,6 verschillende sporten.

2.5.2. Wijze van sportbeoefening in de gemeente Hattem en landelijk

In de paragrafen 2.3 en 2.4 is ingegaan op de sportparticipatie en sportfrequentie. Waarbij de belangrijkste landelijke cijfers zijn vergeleken met de gegevens van de gemeente Hattem.

Bij sportbeoefening kan er gekeken worden naar:

- het organisatorische verband;
- de sportvoorziening of plaats van sportbeoefening (gemeentelijk, particulier, etc.);
- trainingsverband en competitiesport.

In onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de landelijke gegevens en de gegevens van de gemeente Hattem omtrent de wijze van sportbeoefening.

Tabel 2.7: organisatorisch verband (totale populatie), zowel landelijk als in de gemeente Hattem

Organisatorisch verband	Landelijk (2002)	Gemeente Hattem (2008)
Verenigingsverband (bij een sportvereniging)	34,3%	46,5%
Commercieel (sportschool of fitnesscentrum)	13,7%	26,0%
Ongebonden (ongeorganiseerd met vrienden, familie, etc.)	46,1%	47,8%
Ander verband Bedrijfssport, sportbuurtwerk, sportevenement, e.d.)	22,2%	17,6%

Aangezien er meerdere sporten ingevuld konden worden, kan één persoon zowel een sport bij bijvoorbeeld de vereniging als bij een commerciële instelling beoefenen. Wanneer percentages bij elkaar opgeteld worden, kan dit dan ook boven de 100% uitkomen.

De meeste respondenten sporten in ongebonden verband. Dit wordt landelijk tevens geconstateerd. Een opvallend hoog percentage Hattemse respondenten beoefenen de sport bij de vereniging. Een aspect waar rekening mee gehouden dient te worden. De mensen die aangeven bij een vereniging te sporten doen dit bij gemiddeld 1,18 verenigingen. Rekening houdend met mensen die bij meer dan 2 verenigingen sporten betekent dit dat 14% van de respondenten die bij een vereniging sporten dit bij méér dan 1 vereniging doen.

Tevens ligt in de gemeente Hattem het percentage inwoners dat in commercieel verband sport, hoger dan landelijk het geval is. Het aanbod in de gemeente zal op dit gebied goed zijn (wellicht is er een sportschool die voor meerdere doelgroepen een aanbod heeft).

Tabel 2.8: trainingsverband/competitiesport (totale populatie), zowel landelijk als in de gemeente Hattem

Trainingsverband/competitie	Landelijk (2002)	Gemeente Hattem (2008)
Lessen/cursussen en/of trainingen	42,9%	44,9%
Competitie en/of toernooien/sportevenementen	27,6%	27,3%

Overige respondenten beoefenen sport niet in trainingsverband/competitievorm

Zowel landelijk als in de gemeente Hattem worden de sporten meer in de vorm van lessen/trainingen beoefend, dan in competitie- of toernooivorm. De percentages van Hattem zijn vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde.

Tabel 2.9: het zelfbeeld als sporter (zowel landelijk als in de gemeente Hattem)

Ziet u zichzelf als sporter?	Landelijk (2002)	Gemeente Hattem (2008)
Nee, in het geheel niet	32,0%	15,0%
Nee, nauwelijks	26,2%	16,4%

Enigszins	21,4%	31,9%
Ja, tamelijk	12,9%	20,4%
Ja, zonder meer	7,5%	16,4%

Uit tabel 2.10 valt op te merken dat het zelfbeeld van de inwoners in de gemeente Hattem positief te noemen is. Maar liefst 36,8% ziet zichzelf tamelijk of zonder meer als sporter. Landelijk gezien ligt dit percentage op 20,4%. Dat is een groot verschil. Gezien het feit dat de sportparticipatie en sportfrequentie in de gemeente Hattem ook hoger ligt dan de landelijke gegevens is dit verschil enigszins verklaarbaar. Toch geeft ook 15% van de respondenten aan zich in het geheel niet te zien als een sporter, hoewel deze mensen volgens de definitie van sporter uit het RSO wel tot sporter worden gerekend.

2.6 Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Naast de sportbeoefening is de inwoners van Hattem ook gevraagd naar het dagelijks bewegen volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Deze norm is voor volwassenen (18 jaar of ouder) te behalen door minimaal 5 keer in de week 30 minuten matig intensief te bewegen. Kinderen en jongeren onder de 18 jaar moeten om de NNGB te behalen zelfs 7 dagen in de week 60 minuten matig intensief bewegen.

Zoals in tabel 2.11 te zien is, is bijna 60% van de inwoners van Hattem bekend met de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Vergeleken met landelijke en provinciale cijfers van het NISB is dit percentage hoog te noemen. Slechts 13,3% van de Nederlanders geeft aan bekend te zijn met de NNGB.

Tabel 2.10: Bekend met NNGB

Bekend met NNGB	Landelijk (2006)	Gelderland (2006)	Gemeente Hattem (2008)
Ja	13,3%	6,3%	58,1%
Nee	86,7%	93,7%	41,9%

Hoewel nog geen 60% van de inwoners van Hattem nog niet bekend is met de NNGB voldoet toch bijna 70% van de inwoners, naar eigen zeggen, aan de norm. Ook dit percentage ligt iets hoger dan het landelijke en provinciale gemiddelde.

Tabel 2.11: Behalen van NNGB

Behalen van NNGB	Landelijk (2006)	Gelderland (2006)	Gemeente Hattem (2008)
Ja	62,6%	60,9%	64,2%
Nee	37,4%	39,1%	35,8%

In de enquête werd tevens gevraagd aan te geven op welke wijze men zorgt dat men voldoende lichaamsbeweging krijgt. Er werden vier verschillende mogelijkheden genoemd. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de resultaten van de mensen die zeggen de norm te halen.

Tabel 2.12: Wijze van bewegen door mensen die de norm halen

Wijze van bewegen	Percentage	Percentage respondenten
Huishoudelijk werk	29,7%	74,0%
Werken in de tuin	21,6%	53,8%
Recreatieve sport	28,9%	71,9%
Intensieve sport	19,7%	49,0%

Bovenstaande tabel dient als volgt te worden gelezen: de kolom 'percentage' zegt iets over de verdeling tussen de vormen van beweging. 29,7% van de lichaamsbeweging wordt derhalve gehaald door huishoudelijk werk. De kolom 'percentage respondenten' zegt iets over het percentage van de mensen die de NNGB haalt die aan deze vorm van beweging doen, 74% van de respondenten geeft derhalve aan beweging te halen uit huishoudelijk werk.

HOOFDSTUK 3. SPORTACCOMMODATIES IN HATTEM

In de gemeente Hattem zijn verschillende sportaccommodaties beschikbaar. Bij de uitvoering van het sportbeleid vormen deze accommodaties belangrijke instrumenten. Als er immers geen faciliteiten beschikbaar zijn, dan is het weinig zinvol om te investeren in de verhoging van de sportparticipatie.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de plaats waar de inwoners van de gemeente Hattem sporten. De tabel geeft een beeld van de accommodaties die door de respondenten worden gebruikt om hun sportactiviteiten te ontplooiën. Er wordt onderscheid gemaakt in drie verschillende typen accommodaties en tevens is gekeken of men gebruik maakt van accommodaties in de eigen gemeente of in andere gemeenten.

Tabel 3.1: voorziening (totale populatie) landelijk en in de gemeente Hattem

Accommodatie sportvoorziening	Landelijk 2002 Eigen gemeente	Landelijk 2002 Elders	Hattem 2008 Eigen gemeente	Hattem 2008 Elders
Officiële sportaccommodatie (sporthal, gymnastiekhal, fitnesscentrum, zwembad, ijsbaan, voetbalveld, manege, tennisbaan, klimhal, kartbaan etc.)	31,0%	20,2%	52%	39,6%
Sportvoorziening in de openbare ruimte (halfpipe, basketbalpleintje, trapveldje, voetbalkooi etc.)	3,2%	2,0%	3,4%	2,6%
Andersoortige voorziening (park, bos, bergen, strand, meer, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum, café, huis/tuin etc.)	23,8%	19,8%	36,5%	29,4%

Er kan geconcludeerd worden dat de inwoners van de gemeente Hattem met betrekking tot sportbeoefening het meeste gebruik maken van een officiële sportaccommodatie in de eigen gemeente, namelijk 52% van de inwoners. Bijna 40% van de respondenten maakt gebruik van en officiële sportaccommodaties elders (buiten de gemeente). Het lijkt interessant om nader te onderzoeken om welke voorzieningen buiten de gemeente het gaat. Het zou kunnen dat bepaalde sporten niet binnen de gemeente beoefend kunnen worden of dat bepaalde accommodaties elders beter uitgerust zijn. Wellicht kan het accommodatieaanbod in de gemeente Hattem op bepaalde vlakken aangepast worden. Uit de gegevens van deze enquête blijkt dat het vooral gaat om de volgende sporten: watersport/zeilen/surfen, motorsport en bowling.

3.1 Binnensportaccommodaties

In de gemeente Hattem zijn een zestal (gemeentelijke) binnensportaccommodaties beschikbaar, namelijk een zwembad, 3 gymzalen, een manege en een multifunctioneel centrum met sporthal. De overige sportaccommodaties als sportscholen en dergelijke die commercieel geëxploiteerd worden zijn buiten beschouwing gelaten. In de enquête is aan mensen gevraagd aan te geven in hoeverre zij tevreden zijn over de verschillende accommodaties.

Tabel 3.2: tevredenheid over binnensportaccommodaties

Accommodatie	Tevreden	Ontevreden	N ²
Zwembad Watermulder	69,7%	30,3%	193
De Marke	90,8%	9,2%	131
Gymzaal Eijerdijk	53,1%	46,9%	81
Gymzaal Spoorstraat	94,0%	6,0%	67
Gymzaal Hunze	54,9%	45,1%	51
Manege HC Hattem	91,1%	8,9%	23

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de meeste respondenten redelijk te spreken zijn over de sportaccommodaties in de gemeente. Gymzaal Hunze en Eijerdijk scoren de laagste waardering.

Verbeterpunten:

Er zijn door de respondenten diverse opmerkingen gemaakt ter verbetering van het aanbod van binnensportaccommodaties in de gemeente Hattem. De belangrijkste opmerkingen (meerdere malen genoemd):

Zwembad:

- zwembad is oud, dient gemoderniseerd te worden
- het water in het zwembad is te koud
- buitenbad wordt gemist

De Marke

- temperatuur in de Marke slecht te regelen

Gymzalen:

- gymzalen zijn oud en niet al te goed onderhouden (mn. Eijerdijk)
- hygiëne in kledruimte gymzalen kan beter

3.2 Buitensportaccommodaties

In de gemeente Hattem zijn een vijftal (gemeentelijke) sportaccommodaties beschikbaar: 2 sportparken, een tennispark, een golfbaan en een ijsbaan. Mogelijke commercieel geëxploiteerde accommodaties zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel 3.3: tevredenheid over buitensportaccommodaties

Accommodatie	Tevreden	Ontevreden	N
Sportpark Achterveen	78,4%	21,6%	122
Sportpark Hazenakker	81,6%	18,4%	60
Tennispark Konijnenberg	93,0%	7%	72
Golf- en countryclub	96,6%	3,4%	62
Ijsbaan	55,5%	44,5%	108

Verbeterpunten:

Er zijn door de respondenten diverse opmerkingen gemaakt ter verbetering van het aanbod van buitensportaccommodaties in de gemeente Hattem. De belangrijkste opmerkingen (meerdere malen genoemd):

Sportparken:

- sportvelden verbeteren (mn. trainingsvelden)
- clubhuis hockey verbeteren

Ijsbaan:

- ijsbaan combineren met skeelerbaan
- ijsbaan befrist niet goed (als het al vriest)

Golfbaan:

- uitbreiden naar 18 holes

² 'N' staat voor het aantal respondenten dat voor deze accommodatie een antwoord heeft ingevuld.

Algemeen:

- Meer wandel- en fietspaden aanleggen

3.3 Trap- en speelveldjes

In de gemeente Hattem zijn diverse trap- en speelveldjes beschikbaar, die door (met name) jongeren worden gebruikt om te spelen en sporten. De veldjes worden beheerd door de gemeente Hattem. Gevraagd naar de tevredenheid over de veldjes geeft 74,4% van de respondenten (n=238) aan dat zij tevreden zijn. Van de respondenten die aangeven niet tevreden te zijn geeft 49% aan dat er te weinig trapveldjes beschikbaar zijn, 32% gaf aan dat het onderhoud (incl. ruimen hondenpoep) verbeterd zou moeten worden.

3.4 Wat mist u op het gebied van accommodaties?

Tot slot van de enquête kon men tevens aangeven wat men mist op sportgebied in de gemeente Hattem. De antwoorden op deze (open) vraag varieerden nogal, maar met name een (nieuw) zwembad, een skeelerbaan en betere velden (kunstgras) voor de voetbalclubs werden vaak genoemd.

Een compleet overzicht van de gegeven opmerkingen vindt u in bijlage 1.

HOOFDSTUK 4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Algemeen

Van de 1.500 verzonden vragenlijsten onder de inwoners van de gemeente Hattem zijn in totaal 385 lijsten ingevuld retour gekomen. De respons is nogal ongelijk verdeeld over de leeftijdscategorieën. Met name tussen 18 en 25 jaar is de respons erg laag! Deze groep heeft dus nauwelijks invloed op de totaalresultaten. De resultaten zijn met name beïnvloed door volwassenen van 55 jaar en ouder.

De sportparticipatie (percentage respondenten dat 12 keer of meer per jaar aan sport doet) ligt met 76,0% ruim boven het landelijk gemiddelde (65,1% in 2002). Dit is redelijk vergelijkbaar met de participatiecijfers van andere Gelderse gemeenten. Daarnaast moet in acht genomen worden dat de kans groot is dat de personen die de vragenlijst ingevuld en opgestuurd hebben, ook al een bepaalde interesse voor sport hebben en/of aan sport doen. Het invullen van een dergelijke vragenlijst kost tijd en moeite. Als het onderwerp niet aanspreekt, is de kans kleiner dat het ingevuld wordt. Aandachtspunt lijkt wel de groep vanaf 65 (55) jaar, hier is een afname van de sportfrequentie/deelname te zien.

Vergeleken met de landelijke cijfers lijken de inwoners van de gemeente Hattem goed op de hoogte van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB): bijna 60% kent de NNGB. Ook zegt bijna 70% van de respondenten aan de NNGB te voldoen. Dit strookt wel met de sportdeelnamecijfers: ook deze liggen hoger dan de landelijke cijfers. Toch dient in ogenschouw te worden genomen dat al heel snel een sociaal wenselijk antwoord wordt gegeven op de vraag 'voldoet u aan de NNGB'.

Er wordt in ieder geval aanbevolen een actief beleid te formuleren op sportgebied. Dit betekent dat er continue aandacht zal moeten zijn van het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod. Wat willen de inwoners van de gemeente Hattem en op welke manier vinden zij dit bij de lokale sportaanbieders?

4.2 Sportaccommodaties in Hattem

Vergeleken met de landelijke cijfers wordt door de inwoners van de gemeente Hattem relatief veel gebruik gemaakt van accommodaties in andere gemeenten. Het lijkt nuttig om te bezien of dit komt doordat het accommodatieaanbod in de gemeente Hattem onvoldoende is of dat dit wordt veroorzaakt doordat men gebruik maakt van grotere accommodaties met een (boven) regionale functie.

Inwoners van de gemeente Hattem zijn redelijk tevreden over het aanbod aan sportaccommodaties in de gemeente. Alle accommodaties scoren minimaal 50% tevredenheid. Aangetekend moet wel worden dat de responsaantallen per accommodatie beperkt zijn, wat de validiteit van de conclusies sterk beïnvloedt. Mensen die geen gebruik maken van de desbetreffende accommodaties hebben geen oordeel uitgesproken.

Het zwembad wordt door toch wel een groot aantal mensen als 'oud' en 'uit de tijd' beoordeeld. Van de gymzalen Hunze en Eijerdijk wordt hetzelfde aangegeven. De buitensportaccommodaties scoren allemaal een ruime voldoende. Hier wordt met name de kwaliteit van de voetbalvelden genoemd als verbeterpunt. De ijsbaan zou volgens de respondenten beter multi-functioneel gemaakt kunnen worden.

Aanbevolen wordt om bij het formuleren van sportbeleid niet voorbij te gaan aan de sportaccommodaties: goede sportaccommodaties (zowel kwalitatief als kwantitatief) zijn een belangrijke randvoorwaarde voor een succesvol sportbeleid. Het formuleren van een goede visie op het gebied van sportaccommodaties voorkomt dat de resultaten van het gevoerde sportbeleid worden geremd door achterblijvende faciliteiten.

Driekwart van de respondenten geeft aan dat zij tevreden zijn over de trap- en speelveldjes in de gemeente. De respondenten die niet tevreden zijn geven grotendeels aan dat in hun ogen het aantal veldjes te laag. Bij het formuleren van het sport(-accommodatie) beleid zou gekeken moeten worden naar het aantal veldjes en de spreiding hiervan in de gemeente. Tevens geven veel respondenten aan dat het onderhoud beter uitgevoerd zou kunnen worden. Dit is een subjectieve uitspraak, waaraan binnen dit onderzoek geen conclusies verbonden kunnen worden. Het verdient echter wel aanbeveling de staat van onderhoud van de speelveldjes (en het "honden-uitlaat-gedrag") nader te onderzoeken.

Gevraagd naar wat men mist op gebied van sportaccommodaties worden de volgende zaken het meest genoemd: een goed (nieuw) zwembad, Multi functionele ijsbaan en goede (kunstgras?) velden voor de voetbalverenigingen.

Bijlage: Wat mist u op het gebied van sportaccommodaties?

18 holes golfbaan
Achterveen tevens slechte en gevaarlijke parkeervoorzieningen.
atletiek, schaatsbaan, skeelerbaan
Atletiekbaan
Atletiekbaan. Ijsbaan die in korte tijd bevriest bij vorst.
Atletiekvereniging
Basketbalhal
Beachvolleybalveld
Betaalbare accommodatie bijv. voor bridge
Consistent beleid
Dansschool
Deze zijn er te weinig waardoor er veel overlast is in de buurt. Trapveldje aan de rijstraat is nog steeds niet klaar.
een (wedstrijd) zwembad bijv. voor polo
Een goed en veilig zwembad.
Een goed zwembad met mogelijkheden voor duiksport, onderwaterhockey
Een ijsbaan die 's zomers geschikt is als skeelerbaan.
Een up-to-date zwembad
Er zijn te weinig trapveldjes.
Fatsoenlijk binnenbad
fatsoenlijke trailerhelling om boot te water te laten
Fietscrossbaan
Goed en modern zwembad. Kunstgras.
goed zwembad
Goed zwembad
Goed zwembad met ruime openingstijden, skeelerbaan.
goed zwembad, tafeltennisgebouw dat past binnen de ambities van de club
Goed zwembad.
Goede fitness, fysiosport, roeien.
Goede ijsbaan, waar je meer van kunt genieten. Maak de ijsbaan dan voor meerdere activiteiten, skatebaan, hardloopbaan.
Goedkoper fitnessen
Grote vrije velden voor voetbal e.d. Controle op loslopende honden in het bos i.v.m. hardlopen.
gymnastiek voor oudere heren
het onderhoud laat soms te wensen over
Honkbal sport, zeilsport

ijsbaan bij vorst sneller gebruiken
Kunstgrasveld voetbal.
Kunstijsbaan
Kunststofveldjes waarop scholen aan de basisbehoefte van lopen-springen-werpen kunnen voldoen
Kunstrastrainingvelden voetbalclub
Kwaliteit van de wegen en fietspaden onvoldoende om te skeeleren. Skeelerroutes rondom Hattem vraagt om verbetering.
Lid van Hattem Roeit. Problemen met de ligplaats van de sloep in de haven. Geen ruimte voor ons.
Meer ATBpaden in de bossen, motorcrossbaan
meer ruimte voor fitness en groepslessen
meer voetbalveldjes
meervoudige mogelijkheden voor buitensportbeoefening
Minivoetbalveldjes (buiten)
modern zwembad
Mooi gemoderniseerd zwembad met omringd een net zo'n prachtige natuur als dat nu is.
Mooi multifunctioneel zwembad
Mooi zwembad
Mooi zwembad, fitnesscentrum met spinningfaciliteiten
Mooi zwembad.
multifunctionele ijsbaan, de huidige situatie is dramatisch !
N.v.t. ben tevreden.
nieuw zwembad
Nordic walking
Overdekte tennisbaan
overdekte tennishal
Overdekte tennishal
Park voor recreatie waar men ook kan joggen
Plek om deel te kunnen nemen aan yoga-lessen.
plek om te skeeleren
Recreatiever zwembad
skeelerbaan
Skeelerbaan
Skeelerroutes
speeltuinen zijn saai, graag meer variatie in de speeltoestellen
Straatvoetbal
Straks en buitenbad.
Subtropisch zwembad
Te weinig ruimte voor kinderen, vaak te ver uit de buurt waar ze wonen.
te weinig voor de jeugd, meer goals en basketbalveldjes
Te weinig voor kinderen tot 4 jaar.

tennishal
Tennishal
tennishal, schaatsbaan, zwembad, sauna, zalen voor kleine fitnessgroepen
turnhal
turnhal, trimbaan met diverse toestellen
Twee kunstgrasvelden. Een bij v.v. Hattem en een bij s.v. Hatto Hein.
Variatie van vechtsporten en danssporten
Vrij toegankelijk 18 holes golfbaan.
Warm tropisch zwembad
Weer een buitenbad, binnenbad moet blijven.
Weinig in de omliggende gemeente, is het soms slechter gesteld met accommodaties.
Wielierbaan
yoga, een zwembad met lekker warm water
Zoals vroeger de ijsbaan toegankelijk maken met een paar doelpalen kunnen de kinderen vliegeren, zie je nergens meer.
Zwembad
Zwembad (samen met Wapenveld), sport en naschoolse opvang samen georganiseerd voor jeugd van 6+. Accommodatie bij voetbal/hockey/tennis/golf/nieuw zwembad
Zwembad in Hattem moet blijven.
Zwembad met diverse mogelijkheden.

Bijlage 2: Overzicht sportsubsidies 2009

Sportsubsidies 2009

NAAM	JAAR	Totaal ledenaantal	Aantal jeugdleden	Vaste bijdrage	Totale bijdrage jeugdleden	Overig*/**	Totaal subsidie bedrag
V.V. Hattem (voetbal)	2009	440	230	€ 500,00	€ 2.605,90		€ 3.105,90
S.V.Hatto-Heim (voetbal)	2009	513	240	€ 500,00	€ 2.719,20		€ 3.219,20
H.M.H.C. (hockey) *	2009	362	265	€ 500,00	€ 3.002,45	-€ 680,00	€ 2.822,45
Tennisclub Hattem	2009	498	120	€ 500,00	€ 1.359,60		€ 1.859,60
Badmintonclub HATTEM	2009	46	13	€ 318,00	€ 147,29		€ 465,29
Tafeltennisvereniging SMASH '70	2009	128	34	€ 500,00	€ 385,22		€ 885,22
HVV (volleybal)	2009	181	64	€ 318,00	€ 725,12		€ 1.043,12
GVH (gymnastiek)	2009	389	199	€ 318,00	€ 2.254,67		€ 2.572,67
PRO (gymnastiek)	2009	315	217	€ 318,00	€ 2.458,61		€ 2.776,61
Zwemvereniging Hatto Heim **	2009	108	54	€ 318,00	€ 611,82	€ 8.345,00	€ 9.274,82
HZC (futsal)	2009	83	2	€ 318,00	€ 22,66		€ 340,66
Hippisch Hattem	2009	156	42	€ 500,00	€ 475,86		€ 975,86
Kanarie en vogelvereniging Hattem	2009	55	0	€ 68,00	€ 0,00		€ 68,00
Denk en Zet (schaak en damvereniging)	2009	67	27	€ 68,00	€ 305,91		€ 373,91
Pluimvee en konijnenvereniging H.P.K.V.	2009	28	2	€ 68,00	€ 22,66		€ 90,66
Toerclub Hattem	2009	142	0	€ 68,00	€ 0,00		€ 68,00
Hengelsportvereniging Helpt Elkander	2009	950	90	€ 68,00	€ 1.019,70		€ 1.087,70
SV Tyfoon (handbal)	2009	107	48	€ 0,00	€ 770,44		€ 770,44
Gelre Petanque	2009	34	2	€ 68,00	€ 22,66		€ 90,66
Scouting De Trijsberg	2009	200	149	€ 500,00	€ 1.688,17		€ 2.188,17
		4802	1798	€ 5.816,00	€ 20.597,94		€ 34.078,94

*

Dit is een bezuiniging in het kader van de kerntakendiscussie;

**

Het betreft hier een accommodatiesubsidie voor de huur van het zwembad

Bijlage 3: Financieel overzicht product sport

Financieel **Product sport**
Structurele bijdragen

Deelproducten	Omschrijving	Lasten *	Baten **
<i>Schoolzwemmen</i>		€ 30.627,00	
<i>Gymnastiekaccommodaties</i>	Onderhoud en schoonmaak Rente en afschrijving gebouwen Overige lasten Totaal	€ 40.111,00 € 100.175,00 € 44.925,00 € 185.211,00	€ 27.459,00
<i>Zwembad***</i>	Exploitatiebijdrage de Watermulder	€ 218.815,00	
<i>Ijsbaan</i>		€ 3.826,00	
<i>Sportsubsidies</i>	Kaderopleidingen Subsidie jeugdleden Accommodatiesubsidie ZV Hatto-Heim Overig subsidies en bijdragen Totaal	€ 1.554,00 € 25.507,00 € 8.304,00 € 2.240,00 € 37.605,00	
<i>Sportaccommodaties</i>	Onderhoud terreinen Overig onderhoud Rente en afschrijving gebouwen Overige lasten Totaal	€ 29.612,00 € 4.273,00 € 24.270,00 € 40.507,00 € 98.662,00	€ 8.590,00
Totaal		€ 574.746,00	€ 36.049,00

- * Lasten zijn totale directe kosten op basis van de gemeentebegroting 2009;
- ** Huuropbrengsten;
- *** Het uitgangspunt bij de realisatie van het nieuwe zwembad is dat de jaarlijkse exploitatiebijdrage gelijk blijft;